

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «ANIMAL/ТВАРИНА» В
КАНАДСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Виконала: студентка 2 курсу, групи
8.0359 -2 а-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно)
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Балдакова Єлизавета Денисівна

Керівник д.ф.н., проф. Єнікєєва С. М.

Рецензент к.ф.н., доц. Веремчук Е. О.

Запоріжжя – 2020
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології _____

Кафедра германської філології і перекладу _____

Освітній рівень магістр _____

Спеціальність 035 Філологія _____

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) _____

Освітня програма Мова і література (англійська) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри
англійської філології**

« _____ » _____ 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

БАЛДАКОВІЙ ЄЛИЗАВЕТІ ДЕНИСІВНІ

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Лексико-семантичне поле ANIMAL / ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Єнікєєва Санія Маратівна, д.ф.н., професор

затверджені наказом ЗНУ від «04» травня 2020 року № 511-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 01 грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту) теоретичні засади теорії лексико-семантичного поля; визначенні особливостей системних зв'язків між мовними одиницями; словники англійської мови.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) розглянути структурно-семантичні особливості зв'язків між мовними одиницями; 3) побудувати модель лексико-семантичного поля «тварина» в канадському варіанті англійської мови.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Єнікєєва С. М., д.ф.н., проф.	05.05.2020	05.05.2020
Розділ 1	Єнікєєва С. М., д.ф.н., проф.	15.06.2020	15.06.2020
Розділ 2	Єнікєєва С. М., д.ф.н., проф.	05.09.2020	05.09.2020
Висновки	Єнікєєва С. М., д.ф.н., проф.	15.10.2020	15.10.2020

6. Дата видачі завдання 05.05.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2020	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2020	виконано
3.	Написання вступу	червень 2020	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	липень 2020	виконано
5.	Написання практичного розділу	серпень 2020	виконано
6.	Формулювання висновків	вересень 2020	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	листопад 2020	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2020	виконано
9.	Захист	грудень 2018	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

_____ (підпис)

Є. Д. Балдакова

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис)

С. М. Єнікєєва

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

_____ (підпис)

В. А.Бережний

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота 56 сторінок, 71 джерело.

Об'єкт дослідження: лексико-семантичне поле ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови.

Мета роботи: визначення особливостей системних зв'язків між мовними одиницями, що позначають тварин в англійській мові Канади, виявлення їхньої етимології та окресленні специфіки ЛСП ТВАРИНА в цьому національно-територіальному варіанті.

Теоретико-методологічні засади: Методологічні принципи дослідження з питань поля та більш вузького лексико-семантичного поля, викладені у наукових працях Й. Тріра, Л. Вайсгерберга, О. О. Потебні та інших; з питань вивчення мовних ситуацій у країнах розповсюдження національно негомогенних мов, взаємовідношення стандарту з іншими формами існування мови – у працях Л. А. Гаращука, М. Оркіна та інших.

Отримані результати: ми об'єднали компоненти дослідженого нами лексичного угруповання ЛСП ANIMAL / ТВАРИНА спільною інтегральною ознакою приналежність до тваринного світу або зв'язок з ним. Це дає змогу включення до складу поля семантично – споріднених ЛО.

Нами були відібрані 87 лексичних одиниць та їх лексико-семантичні варіанти, які вживаються в канадському варіанті англійської мови, які належать до лексико-семантичних груп (6 ознак тварин).

Ми виявили збіг та розходження у семантиці складників поля, знайшли спільні та відмінні риси компонентів поля та лексико-семантичних груп, на які воно було поділено.

Ключові слова: *лексико-семантичне поле, ядро, периферії, етимологічні дані, словосполучення*

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ТВАРИНА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ КАНАДИ	9
1.1 Польовий підхід до дослідження словника.....	9
1.2 Структура лексико-семантичного поля.....	15
1.3 Типологія лексичних полів.....	18
1.4 Канадський варіант англійської мови.....	20
1.5 Лексико-семантичні особливості англійської мови.....	24
РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ANIMAL / ТВАРИНА В КАНАДСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	32
2.1 Лексико-семантичне поле ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови	32
2.2 Етимологія конститuentів периферійних зон лексико-семантичних груп ЛСП ANIMAL в англійській мові Канади.....	36
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Слова, як відомо, формують мовну картину світу, об'єднуючись у лексико-семантичні парадигми різного рівня на основі інтегральних або диференційних семантичних компонентів. Ми усвідомлюємо, що словниковий склад мови не є механічною сукупністю механічних лексем, а взаємопов'язаною і взаємозумовленою системою відповідних одиниць, спонукає мовознавців розглядати не ізольовані слова, а угруповання слів, що представлені у свідомості носіїв мови як вербалізовані фрагменти навколишньої дійсності й ілюструють особливості усієї системи: її цілісність, неперервність, ієрархічну будову [Щур 1974, с. 53]. Одним із пріоритетних напрямів сучасної лінгвістичної науки є дослідження лексики у вигляді семантично-інтегрованих частин – лексико-семантичних полів (далі: ЛСП). Дослідження ЛСП важливе для виявлення лінгвістичних основ міжкультурної комунікації, адже поле є головною структурою, що організує словниковий склад мови. Крім того, одним з яскравих свідчень актуальності вивчення структури мови є рішучий поворот у бік семантики в різних напрямках і школах сучасного мовознавства. Більше того, лексика окремих мов досліджена недостатньо, особливо у плані сучасних підходів і нових теоретичних вимог. Це твердження у повній мірі стосується англійської мови. Наша робота присвячена дослідженню та вивченню ЛСП ANIMAL / ТВАРИНА у канадському варіанті англійської мови.

Актуальність нашої дипломної роботи визначається, таким чином, недостатністю теоретичних і практичних розробок проблем, пов'язаних із систематизацією лексики в англійській мові, зокрема назв тварин в її канадському варіанті. Актуальність нашого дослідження обумовлена необхідністю визначення семантичних властивостей англоканадського вокабулярія на сучасному етапі, що дозволяє вивчати власні національні ресурси формування стандартної лексики сучасної англійської мови в Канаді.

Польовий підхід допоможе, по-перше, розкрити суттєві характеристики лексико-семантичної системи мови загалом. По-друге, дозволить точніше і глибше уявити семантичні відмінності між словами і семантичні зв'язки слів у межах досліджуваного поля. По-третє, дозволить випрацювати чіткі критерії для виявлення релевантних конститuentів лексико-семантичного поля ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови.

Об'єктом дослідження є лексико-семантичне поле ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови.

Предметом дослідження були особливості структурної організації досліджуваного лексико-семантичного поля, висвітлення системних відносин між його конститuentами.

Мета роботи полягає у визначенні особливостей системних зв'язків між мовними одиницями, що позначають тварин в англійській мові Канади, виявленні їхньої етимології та окресленні специфіки ЛСП ТВАРИНА в цьому національно-територіальному варіанті.

Поставленій меті відповідають такі **завдання**:

- з'ясувати погляди мовознавців на поле як лінгвістичне явище;
- охарактеризувати ознаки лексико-семантичного поля;
- окреслити лексично-семантичні особливості канадського варіанта англійської мови;
- скласти тезаурус лексичних одиниць на позначення тварин в англійській мові Канади;
- охарактеризувати лексико-семантичне поле «тварини» в канадському варіанті англійської мови;
- визначити етимологію назв тварин Канади.

Матеріалом дослідження слугували понад 87 лексичних одиниць та їх лексико-семантичних варіантів, які були вибрані зі словників W.S. Avis, Dictionary of Canadisms of Historical principles; Jean–Paul Vinay, The Canadian Dictionary, Oxford English and Spanish Dictionary та електронних ресурсів.

Методологічні засади дослідження становлять праці відомих мовознавців та дослідників з питань поля та більш вузького лексико-семантичного поля – [Трір 1968; Вайсгербер 2004; Потєбня 1922; Покровський 2006; Роже 1962; Іпсен 1924; Порциг 2003; Виноградов 1977; Адмоні 1968; Соколовська 1990; Попова 1989; Новіков 1991; Уфімцева 1962; Караулов 1972; Щур 1974; Гулига 1969; Арнольд 1991] та інших. З питань вивчення мовних ситуацій у країнах розповсюдження національно негомогенних мов, взаємовідношення стандарту з іншими формами існування мови – праці [Жлуктенко 1975; Попова 1978; Гаращук 2010; Касаткіна 1973; Крицберг 2000; Оркін 1971] та інших.

Методи дослідження. У ході виконання дослідження ми послуговувалися такими методами: теоретичними для аналізу і синтезу під час опрацювання наукового матеріалу з проблеми дослідження, осмислення передового досвіду вчених із даної теми розвідки; аналізу монографій, наукових статей, наукових праць дослідників з метою визначення реального стану знань з запропонованої теми; системними для вивчення ЛСП у вигляді системи; компонентного аналізу для дослідження структури лексико-семантичного поля «тварина» в англійській мові Канади; методом семного аналізу словникових дефініцій для виявлення збігу та розходжень у семантиці складників поля; контрастивно-описовим методом для виявлення спільних та відмінних рис компонентів поля та лексико-семантичних груп, на які воно було поділено.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній теоретично обґрунтовано сучасний стан досліджень лексико-семантичної системи у англійській мові; практично досліджено лексико-семантичне поле «тварина» в канадському варіанті англійської мови; визначено етимологію назв корінних, специфічних тварин Канади.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання матеріалу цієї наукової праці для підготовки до семінарів з лексикології англійської мови, лінгвокраїнознавства, етимології, та важливості фактичного

матеріалу для укладання тематичного словника канадського варіанту англійської мови.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про лексико-семантичне поле як сукупність парадигматично пов'язаних лексичних одиниць та особлива увага приділяється визначенню поняття «семантичне поле», розглянуто польовий підхід до дослідження словника.

Другий розділ містить власний аналіз лексико-семантичного поля «тварина» в англійському варіанті канадської мови.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Загальна кількість сторінок дипломної роботи 56, кількість використаних джерел 71.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКО- СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ТВАРИНА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ КАНАДИ

1.1 Польовий підхід до дослідження словника

Виникнення поняття «семантичне поле» пов'язано з відродженням в 20 – 30 рр. ХХ ст. вчення В. фон Гумбольдта про «внутрішню форму мови», з довготривалою науковою дискусією з проблеми «внутрішнього змісту» мови як основного предмету лінгвістичного дослідження. В термін «семантичне поле» вкладають різні поняття залежно від того, де і в чому знаходить той чи інший дослідник найбільш повний і своєрідний вияв «внутрішньої форми мови» [Гумбольдт 1989, с. 250].

Ідеї та принципи семантичного аналізу мови, які надалі були об'єднані під загальною назвою дослідження семантичного поля, виникали і складались поступово. Вони беруть свій початок у кінці ХІХ–на початку ХХ століть. Формулювання цих ідей та принципів ми знаходимо в працях [Трір 1968; Вайсгербер 2004; Потебня 1922; Покровський 2006; Роже 1962; Іпсен 1924; Порциг 2003; Виноградов 1977; Адмоні 1968; Соколовська 1990; Попова 1989; Новіков 1991; Уфімцева 1962; Караулов 1972; Щур 1974; Гулига 1969; Арнольд 1991] та інших.

Аналіз робіт, присвячених дослідженню лексико-семантичної сторони мови, показав, що в лінгвістиці довгий час було відсутнім чітке розмежування понять «семантичне поле», «лексико-семантичне поле» і «лексико-семантична група». Поширеною точкою зору в мовознавстві є розгляд семантичного поля як сукупності мовних одиниць, об'єднаних спільною семантичною ознакою, які мають спільний архітиповий компонент значення.

Поруч з терміном «семантичне поле», у лінгвістиці використовується більш вузьке поняття «лексико-семантичне поле» [Покровський 2006; Трір 1968]. На думку А. Уфимцевої, лексико-семантичне поле (далі ЛСП) – «це крупне об'єднання семантично зв'язаних лексем, що включають в себе лексико-семантичні групи, одна з яких є ядерною. Лексико-семантична група слів – це сукупність слів, що належать до однієї частини мови, та об'єднані внутрішньомовними зв'язками на основі взаємообумовлених та взаємопов'язаних елементів значення» [Уфимцев 1980, с. 274].

На відміну від лексико-семантичної групи лексико-семантичне поле може об'єднувати слова різних частин мови зі спільним значенням, які можуть утворювати всередині поля лексико-семантичні групи. Ф. П. Філін визначає ЛСП як «чітку структуровану лексичну мікросистему, що має тенденцію до постійних перетворень, спричинених як змінами кількісного і якісного складу периферійних лексем поля, так і на семантичному розвитку його ядерних елементів, об'єднаних спільним семантичним компонентом» [Філін 1982, с. 232].

На нашу думку, спочатку треба розглянути теорію «семантичного поля» як більш широкого поняття. Як зазначає Ф. П. Філін, Й. Трір під семантичним або поняттєвим полем розуміє «поняттєву сферу», «коло поняттєвого складу мови»; О. Гулига та Є. Шендельс – граматико-лексичне поле як «сукупність засобів, які взаємодіють між собою та мають певні ознаки»; Г. Іпсен називав «смысловим полем» групу етимологічно пов'язаних слів, об'єднаних смисловою і граматичною спільністю; А. Йоллес – сукупність слів із семантичними зв'язками, які мають своє ядро; Ф. Жилка визначав семантичне поле як складну функціональну системно-структурну одиницю лексико-семантичного рівня; «семантичне поле» В. Порцига ґрунтується на валентних властивостях слів і являє собою синтагматичні утворення [Філін 1982, с. 142].

Семантичне поле характеризується дослідниками з різних сторін. Вони різняться, але багато в чому доповнюють один одного, створюючи об'ємне уявлення про семантичне поле. Так, вчені сходяться у думці, що найбільш

спільна якість поля – зв'язок усіх його елементів, які розташовуються у певній ієрархії та взаємодоповнюють один одного. Проте, стосовно природи цього зв'язку спільної точки зору наразі немає: у одних авторів – це семантична спільність [Васильєв 1971; Філін 1982], у інших – наявність спільного компонента у всіх слів даного поля [Апресян 1974; Щур 1974], у третіх – взагалі немає вказівок на природу слів [Попова 1978, с. 6].

Теорія «семантичного поля» Й. Тріра була першою спробою структурального аналізу смислової сторони мови, його поняттєвого змісту. Й. Трір не тільки не створив особливого структурального аналізу смислової сторони мови за «семантичними моделями», навпаки, наочно показав, що такого створити неможливо, виходячи лише з суто логічного аналізу поняттєвої сторони мови.

С. Ульман вважає, що у формуванні теорії поля найближче до Й. Тріра стоїть Г. Іпсен. Цей вчений вперше вжив термін «сислове поле» щодо групи назв металів у східних мовах, він вважав, що одну семантичну групу утворюють тільки ті споріднені за змістом слова, які однаково оформлені, тобто завдяки смисловій близькості отримали однакове морфологічне оформлення [Ульман 1970, с. 255].

Серед російських мовознавців проблемою поля вперше зацікавилися О. Гулига та Є. Шендельс. Під полем вони розуміють насамперед граматико-лексичне поле як «сукупність засобів, які взаємодіють між собою та мають певні ознаки». Серед найважливіших ознак поля автори називають: наявність семантичних відношень (кореляцій) між складовими його словами; системний характер цих відношень; взаємозалежність та взаємообумовленість лексичних одиниць; відносну автономію поля; безперервність позначення його смислового простору; взаємозв'язок семантичних полів у межах всієї лексичної системи [Гулига 1969, с. 8].

Виходячи з наведених вище дефініцій поля, ми можемо зробити наступні висновки:

- поняття «лінгвістичне поле» в першу чергу містить в собі ідею групування різнорідних мовних засобів;
- найважливішою внутрішньоструктурною якістю поля є властивість зв'язку та взаємообумовленості елементів;
- поле має системний характер і представляє собою деякий простір, в якому виділяється центр (ядро), який спирається на граматичну категорію і характеризується компактністю і мінімальною концентрацією ознак, специфічних для певного поля, навколо якого групуються інші (периферійні) засоби, а також виділяються зони перетину (переходи) з іншими полями [Кадирова 2014, с. 240].

Семантичне поле поділяється на семантичні підсистеми, що охоплюють меншу, порівняно з семантичним полем, ділянку позамовної дійсності. В. Звегінцев виділяв, наприклад, такі лексико-семантичні системи як групи слів, що репрезентують «так би мовити часткові підрозділи» більш загальних понять, виражених словами з «узагальнюючим значенням»; групи слів синонімічного характеру; групи слів, на основі яких лежать «інші принципи визначення загального значення» [Звегінцев 2001, с. 158]. Отже, ми можемо зробити висновок, що семантичне поле розглядається як таке об'єднання, яке, в свою чергу, поділяється на ряд лексико-семантичних груп, а співвідношення цих понять трактується як зв'язок загального та конкретного.

Лексико-семантичне поле – «це семантико-парадигматичне утворення, що має певну автономність і специфічні ознаки організації: спільну нетривіальну частину у тлумаченні, ядерно-периферійну структуру, існування зон семантичного переходу» [Звегінцев 2001, с.160]. Ю. Караулов у роботі «Структура лексико-семантичного поля» розглядає існуючі визначення поля (словесного, семантичного, лексико-семантичного) і дає їх класифікацію. Його аналіз показує, що поле розглядається як «певний рівень у системі мови, і володіє своїми якостями і принципами організації». При цьому поле також трактується як «спосіб сегментації лексико-семантичного континууму, а з

іншого боку, як спосіб членування певної сфери досвіду» [Караулов 1972, с.30].

Лексико-семантична група (далі ЛСГ) – це «об'єднання значень слів, які містять конкретні поняття, що різняться ступенем виявлення якості, ознаки, дії і протиставленими якостями ознаки, дії, предмета, явища» [Соколовська 1990, с.54]. Ж. Соколовська зазначає, що «ЛСГ формується у процесі взаємодії лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників. Її складовими є різного роду спільні семантичні компоненти, семантичні деривати, семантичні сітки, в яких реалізуються семантичні тотожності, протилежності та ін.» [Соколовська 1990, с.60].

Порівнюючи семантичне поле Й. Тріра (лексико-семантичної мікросистеми) і лексико-семантичну групу, Н. Н Гешко виділяє декілька диференційних ознак, а саме:

1. Мовна / позамовна обумовленість лексичних зв'язків. Елементи семантичного поля об'єднані в першу чергу позамовно, елементи ж ЛСГ об'єднуються насамперед внутрішньомовними зв'язками.

2. Матеріальність / нематеріальність. Якщо для семантичного поля характерні як конкретні, так і абстрактні слова одного рівня, то ЛСГ може складатися зі слів, що позначають матеріальні чи ідеальні об'єкти, а також зі слів з абстрактним і конкретним значеннями.

3. Дискретність / недискретність. Семантичне поле та інші мікросистеми можуть позначати дискретні та недискретні об'єкти зовнішньої дійсності. Але при типологічному вивченні мов ЛСГ, на відміну від семантичного поля, є непридатною, оскільки вона ґрунтується на мовних відношеннях.

4. Обсяг групи. Семантичне поле може складатися з двох лексичних одиниць, тоді як ЛСГ складає більша кількість лексичних одиниць.

5. Тип і місцезнаходження імені групи. У ЛСГ домігантою є ціле слово, яке входить до складу групи. Члени семантичного поля об'єднані одним спільним компонентом значення лексичних одиниць [Гешко 2014, с. 77].

Отже, враховуючи все вищесказане, ми вважаємо, що аналізуючи семантичне, лексико-семантичне поля та лексико-семантичні групи, потрібно розуміти наступне:

- 1) семантичне поле – це лексичне об'єднання, кожен з компонентів якого взаємопов'язаний з іншим та мають спільне ядро;
- 2) ЛСП має ті ж ознаки, але також відтворює поняттєву картину світу;
- 3) лексико-семантична група відрізняється тим, що може складатися зі слів, що позначають об'єкти різного рівня.

Теорія семантичного поля показує, що всі слова, які формують словниковий склад певної мови, не є хаотичним утворенням. Навпаки, лексика – це органічне утворення, в якому певні слова систематично зв'язані з іншими. Означуване всього лінгвістичного об'єднання визначене парадигматичними та синтагматичними відносинами, які установлюються всередині нього та інших об'єднань в лінгвістичній системі. Лексеми як елементарні одиниці та семантичні зв'язки, синтагматичного та парадигматичного характеру в межах однієї мовної системи, формують лексико-семантичні поля. Так, наприклад, семантичне поле «*feeling*» («почуття») містить у собі такі елементи, як: *love* (любов), *hatred* (ненависть), *compassion* (співчуття), *contempt* (презирство), *surprise* (дивувати), *insult* (ображати), *disappointed* (розчарований), *alarmed* (стривожений) і т.д.

Таким чином, ми бачимо, що одне семантичне (лексико-семантичне) поле може формувати слова різних частин мови.

1.2 Структура лексико-семантичного поля

ЛСП має важливі структурні властивості: взаємопов'язаність елементів, їх упорядкованість та ієрархічність. М. М. Покровський у своїй праці «Семасіологічні дослідження в галузі древніх мов» зазначав, що «слова та їх значення живуть не окремим одне від одного життям, а об'єднуються в нашій душі, незалежно від нашої свідомості, в різні групи, причому основою для угруповання є подібність або протилежність за основним значенням. Зрозумілим є апіорі, що такі слова мають подібні чи паралельні семасіологічні зміни і в своїй історії впливають одне на інше; що ці слова вживаються в подібних синтаксичних сполученнях» [Покровський 2006, с. 41].

Щодо дослідження структури ЛСП, то у цьому питанні ми також бачимо розходження у думках вчених. Структурна організація поля сприймається по-різному: як парадигма [Медникова 1974, с.101], як ряд понятійно-логічних відношень [Кодухов 1985, с. 50] і т.д. Ми вважаємо, що такі розходження у думках вчених пояснюються тим, що сам об'єкт опису у них не є однаковим. Для одних – це лексико-семантична група, члени якої характеризуються близькістю значень та спільністю [Ахманова 1969, с. 23]; для інших – тематична група, члени якої характеризуються спільністю понять, предметів тощо і відносяться до різних частин мови [Гулига 1969, с. 21].

На думку Л. А. Новікова, «незважаючи на відмінності в будові різних семантичних полів, можна говорити про деяку їх принципово загальну структуру» [Новіков 1991, с. 4].

Більшість науковців дійшли згоди щодо розуміння поля як структури, що має ядро і периферію. На думку А. Кузнецової, для організації семантичного поля важливими є такі елементи, як:

1) ядро поля, що представлене родовою морфемою – компонентом, навколо якого розгортається поле. Оскільки ядро є лексичним вираженням смислів або семантичних ознак, воно як представник усієї парадигми може замінити кожен із членів мікросистеми;

2) центр поля, який складається з одиниць з інтегральним значенням, що об'єднує ядро з окремими компонентами;

3) периферія поля, до складу якої входять одиниці, найвіддаленіші за своїм значенням від ядра. Вони деталізують та конкретизують основне значення поля. Зазвичай периферійні елементи перебувають у зв'язку з іншими семантичними полями, утворюючи при цьому лексико-семантичну цілісність мовної системи;

4) фрагменти поля, які є водночас вертикальною ядерною і центро-периферійною структурою і за своєю семантикою утворюють окрему гіперогіпонімічну конструкцію однотипного / різнотипного складу [Куренкова 2006, с. 42].

Ю. Караулов пропонує таку модель поля. «Будь-яке лексико-семантичне поле має ядро – синонімічне відношення, яке включається у родове ім'я і саме містить в собі видове ім'я. До ядра приєднуються слова, значення яких мають спільні компоненти з ядром. В окрему групу виділяються антонім (або антоніми). Польовий принцип організації системи мови свідчить про обов'язкову наявність периферії у кожному полі. На периферії поля знаходяться слова, семемами яких перетинаються з ядерними словами за окремими семемами» [Караулов 1972, с. 62]. Отже, Ю. Караулов встановив, що ЛСП виявляє принципово однакову структуру незалежно від матеріалу.

А. Кузнєцова запропонувала такі неформальні критерії виділення ядра та периферії поля:

1) слова, що відносяться до ядра, як правило, прості за морфологічною структурою;

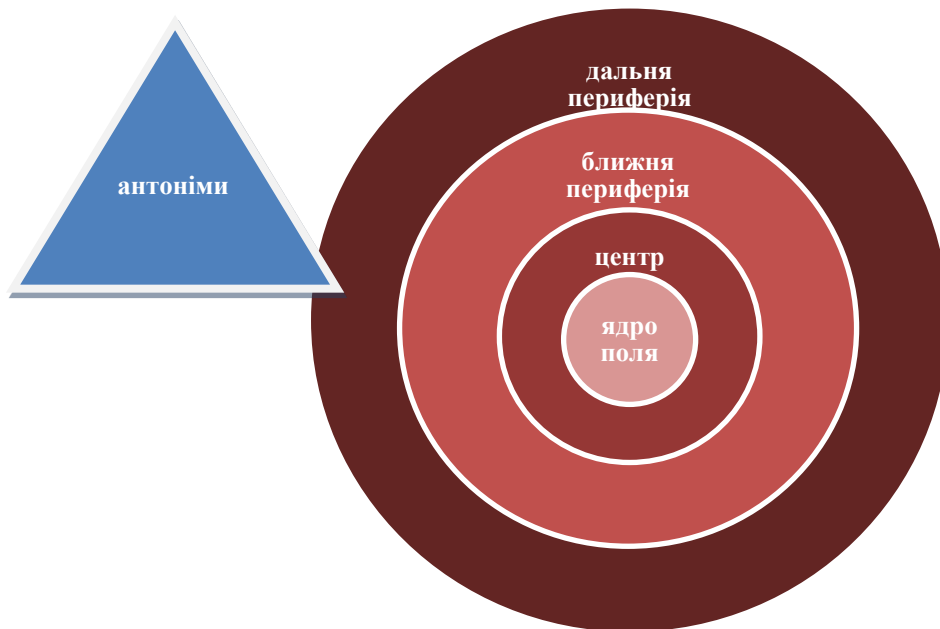
2) ядерні лексеми володіють більш широкою комбінаторністю, що доведено рядом статичних досліджень;

3) ядерні лексеми є більш психологічно значимими;

4) слова-запозичення, зазвичай, відносяться до периферії, а не до центру;

5) семантика ядерних слів, як правило, ширшою, ніж семантика периферійних лексем [Кузнецова 1963, с. 35].

Діаграма 1.1
Структура ЛСП

Таким чином, проаналізувавши дослідження різних вчених, ми можемо зробити висновок, що ЛСП є структурним об'єднанням. Його обов'язкові елементи – це ядро, центр, периферія та фрагменти поля. В окрему групу виділяються антоніми. Центром ЛСП виступає одне поняття, а до нього приєднуються різноманітні елементи, безпосередньо пов'язані з ним, які якомога ширше пояснюють та конкретизують ядро поля (див. діаграму 1.1).

1.3 Типологія лексичних полів

Польовий підхід до частин мови дозволяє вивести їх класифікацію та вирішити цілий ряд спірних питань, що стосуються віднесеності того чи іншого розряду слів до певної частини мови. Як зазначає В. Г. Адмоні, у величезній кількості слів, наявних у кожній мові, виділяється визначений розряд, «комплексно володіючий якимось набором граматичних ознак і не володіючий ніякими іншими граматичними ознаками. На периферії цього розряду знаходяться інші слова, які мають ряд цих ознак і одночасно іншими граматичними ознаками. Ці лексико-граматичні класи слів і формують категорію частин мови» [Адмоні 1968, с. 100].

Г. Щур пропонує такі класифікації полів:

- синтагматичні-парадигматичні;
- словесні – поняттєві – семантичні;
- семантичні-асоціативні [Щур 1974, с. 20].

Дослідивши роботи вчених, ми можемо зазначити, що семантичне поле розглядається в сучасній лінгвістиці як сукупність семантичних одиниць, зв'язаних з одним і тим же набором понять або об'єктів зовнішнього світу.

У дослідженнях лексичних мікросистем виділяється лексико-семантичне поле, основане на позамовних зв'язках денотатів. Елементи цього поля не можуть замінити один одного. Ряд вчених класифікують дане поле як лексичне, або поле Тріра, розуміючи під ним набір слів або лексем будь-якої мови, які мають схожий смисл. Асоціативне поле, виділене вченими, основане на позамовних зв'язках денотатів і внутрішньомовних зв'язках слів. За твердженням Р. Г. Кадирова, асоціативні поля відносяться до вторинних полів в системі мови [Кадирова 2014, с. 239].

Серед мовних полів в лінгвістиці виділяється також орнаментальне поле, яке у трактовці Л. А. Новікова визначається, як «система реалізацій зображальних засобів тексту з насиченою, підвищеною образністю як відображення особливого поетичного бачення світу. Інваріантним

компонентом цього поля є образ, що породжує інші образи і створює образність художнього тексту» [Новіков 1991, с. 4].

3. В. Беркетова, описуючи мотиваційні зв'язки в лексиці сучасної німецької мови, впроваджує поняття «мотиваційне поле» (далі МП) як одиницю дослідження системних відношень. Вона вивчала системні зв'язки на основі семантичної умотивованості всередині полів і між ними, виділила ієрархічні і паралельні зв'язки між полями, виявивши непереривність семантичного простору у лексиці сучасної німецької мови. На її думку «центром МП слугує повнозначна лексема-мотиватор, що входить першим компонентом у вторинні слова. Центр поля систематизує своєю формою і семантикою елементи поля, структуруючи його» [Беркетова 2000, с. 71].

Серед інших видів полів такими вченими, як А. Бірих, Н. А. Сабурова, виділяється фразео-семантичне поле, як сукупність фразеологічних одиниць, що об'єднані спільною семантичною ознакою [Куренкова 2006, с. 175].

На думку Т. Куренкова, варіаційне поле (далі ВП) – це сукупність мінімальних варіаційних еквівалентів кожного із елементів, що входять до поля, і в межах якого всі елементи варіюються за єдиним структурним і функціональним принципом. ВП є категорією відносною, адже вони не тільки побудовані відносно певних структурних і функціональних принципів, але й існують тільки при співвідношенні з іншими одиницями. У мовознавстві виділяються ВП сумісні і несумісні, рівнозначні та нерівнозначні, взаємодоповнюючі та взаємовилучальні [Куренкова 2006, с. 175].

Ще одним типом є синтаксичне поле, яке досліджували такі вчені, як В. Порциг, Л. Вайсгербер [43; 12] та ін. Спершу терміном «синтаксичне поле», впровадженим В. Порцигом, позначались словосполучення і синтаксичні комплекси, у яких проступала можливість семантичної спільності компонентів. Л. Вайсгербер інтерпретує таке поле як структурні моделі речень, об'єднаних спільністю семантичного завдання [Куренкова 2006, с. 176].

Слід також додати, що Й. Трір розрізняв «понятійне» та «словесне» поля. Під понятійним полем він розумів структуру окремої понятійної сфери чи низки понять, які наявні у мовній свідомості, що не має у мові своєї, особливої, відповідної їй зовнішньої форми виявлення. Слово виявляє значення тільки всередині цілого поля і завдяки цьому цілому [Шеїна 2010, с. 235]. Словесне поле утворене зі слова та поняттєво споріднених з ним слів, підпорядковується різною мірою замкненому понятійному комплексу, внутрішній поділ якого представлений у поділеній структурі словесного поля [Шеїна 2010, с. 236]. Ми можемо зазначити, що на думку багатьох мовознавців, межа між понятійним і словесним полями, як і термінологія Й. Тріра, не є чіткою.

Отже, розглянувши різні типи та види полів у лінгвістиці, визначення яких надали вчені мовознавці, ми можемо зробити висновок, що кожне з них є системою, елементи якої є ієрархічно розташованими. Також важливо підкреслити, що спільною ознакою всіх полів є зв'язність елементів та їхня взаємодія між собою. У складі більшості полів є ядерний елемент, навколо якого знаходяться інші доповнюючі структури.

1.4 Канадський варіант англійської мови

Англійська мова у різних англосовних країнах має свої особливості, що зумовлено певними позалінгвістичними та внутрілінгвістичними факторами. З огляду на це, вчені розрізняють такі національні різновиди англійської мови, як британська, американська, канадська та австралійська. Вивчення специфіки кожного із цих варіантів мови є надзвичайно важливим, адже територіальна різновидність мовлення – це не лише просторова проекція мови, а також проекція соціальна, політична та культурна [Беляєва 1961, с. 5]. Канадський варіант англійської у своїй основі є англійською мовою і має

майже ідентичну граматичну структуру та основну лексику, проте відрізняється від літературної англійської особливостями вимови, лексики і, рідше, морфології та синтаксису. Такі особливості у свою чергу стають нормою, закріпленою у національному варіанті мови. Крім того, в результаті змішування англійської мови із мовою туземного населення, виникає так звана гібридна мова: усне мовлення, що є засобом спілкування, як правило, між іммігрантами та туземним населенням [Беляєва 1961, с. 7].

У географічному аспекті розрізняють Верхню Канаду – з населенням в основному англійським, та Нижню Канаду – із французьким населенням. У мовному відношенні Канада також неоднорідна, оскільки державними мовами є англійська та французька. Англійська письмова літературна мова сучасної Канади не має значних характерних рис, що відрізняють її від сучасної мови в Англії чи США. Про це свідчать твори сучасних канадських письменників – С. Б. Лікока, Дж. Олдріджа та інших, а також мова преси і періодичних видань. Проте, усне мовлення канадців має свої специфічні риси як у вимові, так і в лексиці [Voberg 2010].

В силу історичних та лінгвістичних причин мовлення канадців у фонетичному аспекті більше наближене до американського варіанту, ніж до британського [Barber]. Типовою особливістю канадської англійської є те, що перший елемент дифтонгів [ai] і [au] у позиції перед глухими приголосними у таких словах, як наприклад, *out, nice, height, house* замінюється на [ʌ] або [ɛ]: [lut], [ɛut]; [prʌis], [preis]; [hʌit], [heit]; [hʌus], [heus]; перед сонантами [l], [m] і [n] часто вимовляється додатковий голосний звук: *mail* [meiʌl], *film* [ˈfiləm], *known* [ˈnouən]. Звук [ɔ:] вимовляється таких словах, як *pod* і *pawed*, які внаслідок цього звучать однаково [pɔ:d]. У провінціях Нова Шотландія та Альберта у таких словах, як *man, bad* звук [æ] замінюється звуком [a]. Т. Кенъон і Т. Нотт вважають, що така заміна виникла під впливом шотландської мови. Звук [l] – темний, звук [r] – вимовляється у всіх позиціях у слові; деякі слова вимовляються або згідно з нормами літературної англійської мови, або згідно з нормами американської англійської: *dictionary*

[ˈdikʃnəri], [ˈdikʃəˈnəri]; *laboratory* [ˈlæbrətəri], [ˈlæbrəˈtəri]; *terrible* [ˈteribl], [ˈteribl]; *necessary* [ˈnesisəri], [ˈnɛsəˈsəri]. В орфографії канадці притримуються норм британської літературної мови. Американська дзвінка вимова глухого [t] у міжвокальній позиції є доволі поширеним у Канаді, а тому пари слів *bleating – bleeding, butter – budder* можуть бути майже омофонними, проте близько половини канадців вимовляють у таких парах різні звуки [Barber]. Лексичні особливості канадської англійської ми розглянемо детально у наступному розділі.

Треба зазначити, що канадська англійська мова є передусім результатом чотирьох хвиль імміграції та заселення території впродовж майже двох століть. Першою великою і найважливішою у лінгвістичному плані хвилею англійського поселення в Канаді був вплив лоялістів, головним чином із Нью-Йорка, Нью-Джерсі та Пенсильванії, які під час війни за незалежність Північної Америки залишилися відданими британській армії, а після її поразки заселили вільні території в Канаді, яка належала Британській імперії. У зв'язку із цим, деякі вчені вважають, що канадська англійська походить від північного варіанту американської англійської [Dollinger, Fee].

Після війни 1812 року відбулася друга хвиля міграції з Британії та Ірландії. Канадські урядовці боялися антианглійських настроїв серед населення, а тому підтримували цю міграційну хвилю. Таким чином, завдяки змішуванню двох основних імміграційних течій, в мову канадського населення потрапило чимало елементів різних діалектів англійської мови, якими розмовляли, з одного боку – лоялісти, головним чином мешканці північних регіонів США, а з іншого боку – іммігранти з Великобританії.

Подальша історія розвитку Канади показує, що, незважаючи на те, що з 1867 року Канада залишалась домініоном Великобританії, вона знаходилась під економічним та політичним впливом США. Наступні етапи імміграції з усього світу, які відбувалися у 1910 та 1960 роках, здійснили значно менший вплив на мову та культуру Канади, але і вони сприяли перетворенню країни на багатокультурну державу [Voberg 2010, с. 45].

Канадська англійська поєднує в собі традиції британського варіанту англійської мови (головним чином це стосується правопису), а також американського варіанту, що має значний вплив на лексику і фонетику канадської англійської мови. Меншою мірою англійська мова в Канаді схильна до впливу інших мов, серед яких центральне місце займає французька (друга державна мова Канади), мови корінних народів та мови асимільованих груп іммігрантів. Вважається, що в лексичному аспекті англійська мова Канади більше наближена до американського варіанту англійської, ніж до британського, адже в ній простежується багато чітких відмінностей.

Також вчені виділяють невелику групу унікальних канадських слів, що заперечує теорію про те, що канадська англійська є лише комбінацією американського та британського варіанту мови. Беручи до уваги особливості територіального розселення, а також фактори політичного, економічного та соціально-культурного характеру, можна зробити висновок, що у фонетичному аспекті канадський варіант англійської мови займає проміжне становище між британською («оксфордською») та американською англійською, з домінуючою фонетичною складовою американського стандарту [Ford, Gaylie, Gabrielle Lim].

У найбільших містах Канади, зокрема у Ванкувері та Торонто, англійська мова тісно взаємодіє з мовами груп іммігрантів, які знаходяться на різних стадіях освоєння канадської культури та мови. За різними даними у країні налічується близько 76 неофіційних мов, які певною мірою впливають на розвиток канадської англійської. Близько половини населення Торонто та Ванкуверу розмовляють мовами, які не є офіційними у державі. У деяких містах з великою кількістю людей, що спілкуються на неофіційних мовах, виникають різноманітні етнічні варіанти англійської мови.

Отже, канадський варіант англійської мови є не просто діалектом, а особливим національним варіантом англійської мови, який характеризується наявністю абсолютних та часткових канадизмів – слів та стійких словосполучень канадського походження. Канадський варіант англійської

мови є результатом довготривалого процесу розвитку і становлення мови, що відбувався під впливом американської та британської англійської. Джерелом основної маси запозичень була французька мова, мови туземного населення та різні мови іммігрантів, що переселилися в Канаду у ХІХ ст. У фонетичному аспекті в силу історичних та лінгвістичних причин мовлення канадців більше наближене до американського варіанту, ніж до британського.

1.5 Лексико-семантичні особливості англійської мови

Абсолютний прогрес мови, як зазначають науковці, ми можемо бачити насамперед у розвитку словникового складу. «В умовах мовних контактів одним із найпоширеніших видів лексичних інновацій є перенесення лексичного матеріалу з однієї мови в іншу – запозичення іншомовних лексем» [Жлуктенко 1966, с. 107]. Адже постійний його розвиток зумовлюється тим, що він відображає людський досвід, навколишній світ, а оскільки світ та люди змінюються, розвиваються, то і вокабуляр також розвивається.

У лексиці англійської мови Канади є особлива група слів – канадізми, які вплинули на становлення специфіки мови. Л. Г. Попова зазначає, що «канадізми – це лексичні одиниці, які повністю належать до англійської мови в Канаді (абсолютні канадізми) або слова чи стійкі словосполучення, які відносяться до канадського варіанту англійської мови лише в якомусь одному із значень (часткові канадізми)» [Попова 1978, с. 39]. Крім того, вона виділяє псевдоканадізми, канадізми не літературної лексики і власне канадізми. До «псевдоканадізмів належать ті лексичні одиниці, що є канадізмами лише за походженням, тобто слова, які виникли в канадському варіанті англійської мови раніше, ніж в інших національних варіантах цієї мови і тепер належать до загальноанглійської лексики» [Попова 1978, с. 40]. На нашу думку, до цієї

групи також можна віднести ті слова, що позначають реалії канадської культури.

Псевдоканадизми, що позначають предмети і явища канадської культури, найчастіше зустрічаються у таких сферах вживання, як: 1) назви, пов'язані із флорою та фауною (*foolhen* – різновид куріпки); 2) назви державних, політичних та адміністративних реалій (*Liberal progressive* – політична партія в Манітобі); 3) назви, пов'язані із системою середньої освіти (*separate school* – школи для дітей релігійних меншин); 4) назви предметів побуту (*fly-beer* – картопляне пиво); 5) канадські історизми (*Dirty Thirties* – роки депресії) [Жлуктенко 1975, с.40; Trier 1968, с. 58].

Серед лексичних одиниць канадського варіанту англійської мови виділяють «значну групу слів та словосполучень, які використовуються лише канадцами. До них належать ті лексичні одиниці, що входять до складу територіальних діалектів, професіоналізмів і сленгу, а тому знаходяться за межами літературної мови. Серед таких канадизмів можна виділити: *dew-worm* – земляний черв'як (Онтаріо), *bobbing* – спосіб транспортування колод на санях (деревообробна промисловість), *oatmeal savage* – шотландець (сленг). Власне канадизми – це локально-марковані елементи сучасної літературної англійської мови в Канаді, які вперше виникли в Канаді і не ввійшли до складу загальноанглійської лексики» [Жлуктенко 1975, с. 39; Trier 1968, с. 55].

Ми вважаємо, що цікавою є також специфіка канадської фразеології, яка характеризується яскраво вираженими національними особливостями. У результаті аналізу словника канадизмів [Trier 1968, с. 60], стає зрозумілим, що канадські ідіоми та стійкі словосполучення можна відповідно до тематики в загальному поділити на три групи: 1) ідіоми, що позначають або описують власні назви; 2) ідіоми, що позначають реалії канадської культури, суспільного та політичного життя; 3) ідіоми, що позначають особливості канадського побуту.

На нашу думку, цю класифікацію можна розширювати і доповнювати.

До першої групи фразеологізмів можна, наприклад, віднести такі: *God's country – Cape Breton Island (Nova Scotia)*; *The Big Smoke or Hog Town – Toronto*; *Fraggle Rock – Tumbler Ridge (British Columbia)*; *By Town – Ottawa, Ontario*, *Toon Town – a local term for Saskatoon, Saskatchewan*; *Cow-Town – Calgary, Alberta* [Trier 1968, с. 75].

До другої групи належать такі ідіоми як: *Grit* – член Ліберальної партії Канади; *Mountie* – співробітник канадської національної поліції; *Caisse populaire* – кооперативний банк або кредитна спілка (переважно у Квебеці); *cod-chucker (cod-choker)* – житель Нью Брунсвіка [Trier 1968, с. 79].

Третя група ідіом є найбільш широкою, адже стійкі сполучення, що стосуються побуту виникають у мові постійно, завдяки виникненню нових явищ, предметів, кулінарних страв. Велика частина фразеологізмів із цієї категорії походить із популярних телесеріалів, пісень, літературних творів і часто має обмежене поле використання – усне мовлення. До цієї групи можна включити наступні стійкі словосполучення: *marvel on up the road – to drive up the road and see what is going on*; *to tow something alongside for a bit – not to be sure if you believe in something*; *square head – derogatory term for Anglophone Canadians*; *bear walker – a witch*; *coldfish cowboy – a maritime who goes out west to work*; *Elephant ear – a dessert maid of fried dough*; *run a message – to run an errand* [Trier 1968, с. 85].

Як зазначають науковці, «вивчення лінгвістичних особливостей того чи іншого національного варіанту мови надає відповіді на запитання не лише про те, у якому співвідношенні із іншими варіантами він є, але і про те, як сформована його відмінність, якого ступеня він досяг, які темпи його розвитку» [Жлуктенко 1966, с. 117]. Ми вважаємо, що таку інформацію можна отримати із словників канадського варіанту англійської мови, наприклад,

Oxford Advanced Learner's Dictionary of current English, W.S. Avis, Dictionary of Canadisms of Historical principles; Jean-Paul Vinay, The Canadian

Dictionary, Telfer Geordie. Dictionary of Canadianisms: How to Speak Canadian, eh! та інші [Telfer; Vinay].

У нашому дослідженні ми вважаємо за необхідне звернутися до історії творення канадської лексичної системи. Треба відзначити, що «найбільшої інтенсивності розвитку досягли процеси лексичної дивергенції за останні два століття, коли виникла основна частина лексичних одиниць. У XVI – XVII ст. лексичні відхилення в мові Канади були настільки незначними, що на них можна було не звертати уваги. XVIII ст. – це період, коли дивергентні тенденції мали помітний розвиток. У наступні роки темпи цього розвитку збільшувалися. У XIX ст. лексичних канадизмів виникло в три, а в XX ст. в чотири рази більше, ніж у XVIII» [Boberg 2010, с. 55]. На нашу думку, у кожному історичному хронологічному періоді доповнення лексики в Канаді мали свої особливості, тому ми вважаємо за потрібне на кожному із них зупинитися більш детально.

XVI ст. – це період першого поселення англомовних емігрантів у Канаді, проте у великій кількості вони почали прибувати лише в кінці століття. Нові умови життя потребували пристосування мови до дійсності, тому були помітні у цей період інновації в лексиці, хоча і не численні. Деякі із канадизмів XVI ст. були запозичені із інших мов, насамперед, аборигенної ескімоської: *kayak*, *oomiak* – ескімоський шкіряний човен, *tupek* – літня палатка зі шкур, *atigi* – нижня сорочка із шкур, хутром всередину, а також французької мови – мови більшості попередньої канадської еміграції, наприклад, *cache* – спеціальний склад, *buff* – частина провінції Квебек [Telfer 2009].

Серед лексики англійського походження – слова, які мають спеціальне призначення, наприклад: *sled* – в британській англійській сани, а в канадській – собачі нарти, *rat* – в Англії пацюк, а в Канаді ондатра – (*musk*)*rat*. Деякі канадизми позначають предмети, які в загальноанглійській мові мають інші назви, наприклад, *titmouse* (синиця) – в канадській англійській *chickadee*, *buoy* (буй) – *float*, *American elk* (американський

лось) – *Black Moose*. У інших випадках нові лексеми створюються як стійкі словосполучення називного характеру: *black fox* – вид північноамериканської рижої лисиці чорної масті, *Eskimo dog* – порода собак, яка використовується ескімосами для їзди, *cat of mountain* – рись та інші [Telfer 2009].

XVII ст. – це період, коли специфічний фонд лексичних канадизмів стрімко збільшився, проте все ще є нечисленним (становить лише 2% від сучасної кількості) [Voberg 2010, с. 60]. Вперше спостерігаються запозичення із індієських мов, що доповнювали найменування канадським реаліям, наприклад: *atikameg* – вид риби, *quickhatch* – росомаха; чи становлять міфологічні найменування, *Manitou* – дух, божество. Деякі індіанізми були засвоєнні в цей період англомовними мешканцями Канади із мови франкоканадців, які зав'язували контакт із індієцями раніше (*caribou* – вид оленя, *toboggan* – сани, *sagamite* – бульйон чи суп із м'яса, риби; *rogan* – невелика миска чи відро із кори берези). З'являються перші англійські кальки із індієських назв: *pipe of peace* – трубка миру. Із французької мови в англійську мову Канади прийшло декілька лексичних одиниць: *caplin* – їстівна морська риба, часто використовується як наживка, *capote* – пальто з капюшоном; при чому деякі із них вже вважалися франкоканадизмами: *sault* – водопад, *chaudiere* – маса білої води із пінкою внизу водопада. Як і раніше були запозичення із інших мов для назв місцевих явищ [Жлуктенко 1975, с. 94; Collins].

Крім тих тематичних груп, які були представлені канадизмами попереднього століття, з'явилися нові назви для позначення: 1) флори: *rice* – рослина, що нагадує рис, *poplo* – осика; 2) їжі: *moose nose* – страва із верхньої губи та носа лося, *dried fish* – копчена, в'ялена риба; 3) знаряддя праці: *crooked knife* – ніж для роботи з деревом, *icechisel* – інструмент для різання льоду, *Rochbury* – різновид ножа; 4) представників соціальних груп: *people* – робочі, мисливці, *blackcoat* – священик, особливо католицької чи англіканської церкви; 5) назв місцевості у зв'язку із певним видом діяльності: *portage*, *carriage* – обхід водопада, *burnt country* – частина лісу,

знищена вогнищем; б) назв водоймищ: *creek* – прісноводний струмок, *pond* – озеро.

Вперше з'являються терміни: *goods, returns, fort, beaverskin, mooseskin, small furs* [Жлуктенко 1975, с. 95; Collins].

У XVII ст. серед канадізмів з'являються декілька іменників, що є семантичним перетвореннями давніх англійських одиниць, наприклад: *track* – тягнути човен чи баржу, *shoot* – пливати в човні, *raft* – пливати на плоті, *pitch* – змінювати одне місце стоянки на інше, *trade* – міняти хутра на товари. Серед вузько професійної лексики для канадізмів були характерні: *pack* – пресувати хутра для відправки в тюки, *rind* – очищати дерево від кори. XVIII ст. – період, коли відбувалося різке поповнення англійської мови канадізмами, кількість яких збільшилася у 8 разів у порівнянні із попереднім століттям. Із інших мов було запозичено майже в 10 разів більше лексичних одиниць, ніж раніше [Попова 1978, с. 50; Collins].

Зустрічалися запозичення із ескімоської мови. Усі ці запозичення продовжували давати найменування флори та фауни, топоніміки та термінів кулінарії. З'явилися тематичні групи канадізмів, наприклад, найменування одиниць вимірювання: *arpent* – міра довжини, що дорівнює 190 футам, *brasse* – міра довжини, що дорівнює 5,3 фута, *minot* – міра сипких речовин, що дорівнює 1,07 бушеля, *sol* – сіль, грошова одиниця. Із французької також були запозичені деякі слова, що позначають рельєф та місцевість: *coteau* – пагорб, *marais* – болото, *cote* – прибережна частина міста [Быховец 1988, с. 40; Ford, Gaylie, Lim].

Серед індіанізмів продовжує збільшуватися група, що позначає назви міфологічних явищ: *Gitchi Manitou* – божество, *weetigo* – злі дужи, *totem* – дух, покровитель сім'ї. Крім того, збільшувалася група, що позначає предмети буття та знаряддя праці: *mocock* – коробка із березової кори, *muskimoot* – мисливський мішок із певних ременів, *shaganappi* – столярний ніж. Розвиток мисливського господарства сприяв появі таких канадізмів: *stopper, deadfall* –

пастка, що складається з великої ваги, розташованої для падіння на тварину, *slip* – повідець, що дозволяє швидко звільнити собаку [Быховец 1988, с. 41; Ford, Gaylie, Lim].

XIX ст. – період, коли канадизми, що появилися, склали основну частину лексичного поповнення англійської мови (88%) [Boberg 2010, с. 50]. До них відносяться слова із змішаним значенням, наприклад: *snow* – вид зимового яблука, *packer* – носильник, *bag* – шкіряний мішок, *leader* – собака-візник. Тематичні групи все розширюються, але з'являються і нові для позначення: 1) родів діяльності: *bronco-busting* – їзда на дикому коні, *fur-hunting* – ловля капканами хутряного звіра, *portaging* – перевіз вантажу з одної річки на іншу; 2) політичних термінів: *confederation* – об'єднання в домініон Канади семи провінцій, *confederationist* – прихильник конфедерації; 3) спорту: *defenseman*, *hockeyist*, *rugby*, *puck*; 4) термінів із області освіти: *trustee* – учасник шкільної ради, *collegiate* – вид середньої школи; 5) золотошукання: *color* – сліди золота, *gold-hunter* – золото шукач, *washing* – кількість золота, добутого за один раз; 6) найменування посад: *road-master* – член муніципалітету, що відповідає за дорожнє господарство, *bencher* – виборчий судовий засідателю, *warden* – працівник компанії, що віддає землю на побудову [Жлуктенко 1975, с. 97; Collins].

Варто зазначити, що у цей період також виникали стійкі словосполучення такі як: *cross road*, *corduroy road* – дорога із стовбурів дерев, прокладених через болото, *bush road*, *road camp*, *railway town*, *railway village*, *road grader* [Telfer 2009]. Збільшилася і група професіоналізмів, що відносяться до тих самих родів діяльності, що і в попередніх століттях. Серед них з'являються: *ice-land* – укладати ліс на льоді для весняного сплаву, *sluice-fork* роздрібнення на куски гравію. Крім того, у XIX столітті активізувалася роль сленгу як джерела канадизмів [Попова 1978, с. 67].

XX ст. – період, коли до складу всього специфічного словника Канади увійшло близько 50% лексичних одиниць [Boberg 2010, с. 56]. Продовжували утворюватися запозичення із ескімоської мови для позначення понять,

пов'язаних із умовами життя і роботи на півночі: *anorak* – верхній одяг, що не промокає, *uglit* – узбережжя із спеціальним місцем для моржів. Серед запозичень з французької великої кількості набула група політичної лексики: *creditiste* – член квебекської партії соціального кредиту, *caouettiste* – прихильник політики Кауета [Попова 1978, с. 70].

Отже, вивчення процесів формування канадського варіанту англійської мови дозволяє зробити нам висновки, що темпи дивергенції канадської різноманітності англійської мови з кожним періодом збільшується. Специфічний лексичний фонд із появою засобів масової інформації лише поповнюється. Крім того, внутрішні комунікативні ситуації та власні потреби певного соціуму відіграють важливу роль у формуванні системи канадського варіанту англійської мови, так само, як і вплив іноземномовного середовища. В умовах мовних контактів одним із найпоширеніших видів лексичних інновацій є перенесення лексичного матеріалу з однієї мови в іншу – запозичення іншомовних лексем.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ ANIMAL / ТВАРИНА В КАНАДСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1 Лексико-семантичне поле ТВАРИНА в канадському варіанті англійської мови

Об'єктом нашого дослідження є лексико-семантичне поле «тварина» в канадському варіанті англійської мови. Лексику будь-якої мови можна розглядати як всеосяжну систему, що складається з ряду дрібніших підсистем. У нашій роботі увага приділена лексико-семантичним особливостям слова «тварина» та етимології назв тварин в канадській лінгвістичній культурі.

Лексико-семантичне поле «тварина» є семантично співвіднесеною групою (сукупністю) одиниць, що включає у свій склад семантично подібні слова повнозначних частин мови, словосполучення, здатні реалізовувати уявлення про тварин. Серед них, з одного боку, власне назви тварин. З іншого боку, концепт «тварина» вербалізується в словах, що означають тварин, але тільки в своїх переносних значеннях (наприклад, “*mouse*” у значенні “*someone who is quiet and prefers not to be noticed*”).

Усі ці слова і словосполучення зв'язані між собою семантичними кореляціями, що означають різні реалії об'єктивної дійсності і об'єднані спільною семантичною ознакою приналежності до класу тварин. Досліджуване поле інтуїтивно зрозуміле носію мови, відносно автономне і має для мовця культурну значимість. Для проведення дослідження зі словників W.S. Avis, Dictionary of Canadisms of Historical principles; Jean–Paul Vinay, The Canadian Dictionary, Oxford English and Spanish Dictionary та електронних ресурсів нами були відібрані понад 87 лексичних одиниць та їх лексико-

семантичних варіантів, які вживаються в канадському варіанті англійської мови.

Насамперед, розглянемо словникове визначення назви досліджуваного лексико-семантичного поля (ЛСП) у тлумачному словнику: any living thing that can move independently and that has senses for recognizing and reacting to the environment around it.

Як вже було зазначено, центр ЛСП складається з одиниць, які мають інтегральне, спільне з ядром і між собою, значення. Ядро є лексичним вираженням смислів, або семантичних ознак, воно може замінити кожен член парадигми. Центром ядра ЛСП ANIMAL / ТВАРИНА є його однойменне слово-репрезентант (архілексема) *animal*, оскільки воно є назвою поля. До центральної ядерної зони належать також *синоніми* лексеми-репрезентанта, зокрема, **іменники**: *animate being, mammal, beast, creature, pet, being, brute, bum, critter, invertebrate, mutt, stray, varmint, vertebrate, living thing, wild thing*; **прикметники**: *beastlike, carnal, bodily, natural, brute, mammalian, wild, beastly, bestial, brutish, corporeal, earthly, earthy, feral, fleshy, muscular, physical, sensual, untamed, zoological*. При дослідженні ядерної лексеми нами виявлені найбільш актуальні **антоніми**: *mineral, plant, gentle, mild*.

Для дослідження даного ЛСП був обраний метод компонентного аналізу, тому ми поділили поле на лексико-семантичні групи з ключовою семою для кожної з них. Попередньо дамо визначення поняттю «сема». Сема – це мінімальний компонент елементарного значення, або семеми, гранична одиниця плану змісту [Апресян 1974, с.10].

Нами були досліджені наступні лексико-семантичні групи, які включають 6 ознак тварин: 1) *mammals* (ссавці) – *elk, chipmunk, ground squirrel, raccon, lynx, wolverine, quickhatch, husky etc.*; 2) *birds* (птахи) – *buzzard, turkey-vulture, blue jay, whisky, Canada goose, Siwash duck, chickadee, titmouse, cockawee, etc.*; 3) *fish* («риби») – *coho salmon, kokanee, atikameg, sauger, eulachon, candlefish*; 4) *reptiles* (плазуни) – *terrapin, massasauga, sidewinder snake, swift snake, snapping turtle, box turtle, gopher snake, etc.*; 5) *amphibians* (земноводні) – *axolotl, mud*

puppy, siren; 6) insects (комахи) – Canadian tiger swallowtail, goldenrod spider, Danaidae, grasshopper, milkweed butterfly, etc.

Надані ЛСГ формують ближню периферію ЛСП «тварини», оскільки вони безпосередньо номінують відповідне ЛСП. Відомо, що синтаксична сполучуваність ключового слова-репрезентанта також формує ближню периферію ЛСП. Лексикографічний аналіз дозволяє виділити часто вживані сполучення, які формують колокаційне поле [Арнольд 1991, с.19]. Це поле ми розділили на декілька тематичних блоків: 1) *animals in general (beast, creature, extinction, fauna, pedigree, habitat, mammal, wildlife; animalic, domestic, domesticated, endangered, extinct, indigenous; domesticate)*; 2) *animal behavior (bark, croack, canter, gallop, whimper, roar, neigh)*; 3) *animal homes and habitations (ant – ant hill or formicary, badger – set or sett, beaver – lodge, beehive or apiary, bird – nest, eagle – aerie or eyrie, fish – redd, otter – holt, pig – sty, puffin – puffinry, rabbit – warren, rook – rookery, seal – sealery, squirrel – drey or dray, termite – termitarium, wasp – vespiary or bike)*; 4) *farm animals (billy goat, buffalo, hog, lank, sheep, cow, sheep)*; 5) *wild animals (antelope, cougar, bobcat, puma, grizzly bear)*; 6) *parts of animals (antler, claw, fluff, hoof, jaw, snout, tail, fur, fang)*; 7) *working animals (camel, carthorse, donkey, mule, pack animal)*; 8) *pets (angora, bunny, chinchilla, hamster, pony, guinea pig)*; 9) *dogs (bulldog, corgi, golden retriever, hound, husky, Labrador)*; 10) *groups of animals (breed, flock, herd, species, pride, etc.)*.

До дальньої периферії нашого ЛСП відносяться наступні 6 ознак, зокрема: 1) “*connection with life in animal kingdom*” («зв’язок із життям у царстві тварин»); 2) “*connection with the particular science*” («зв’язок із певною наукою»); 3) “*similarity to human world*” («подібність до людського світу»); 4) “*connection with everything that functions in nature, in the world of animals*” («зв’язок з тим, що функціонує у світі тварин»); 5) “*connection with objects and phenomena that exist in the world of animal*” («зв’язок із об’єктами та явищами, що існують у світі тварин»); 6) “*stereotypical associations with animal, pertaining to the physical, sensual, or carnal nature of humans, rather than their spiritual or*

intellectual nature” («стереотипні асоціації, що виникають з твариною, які стосуються фізичної, чуттєвої чи плотської природи людей, а не їхньої духовної чи інтелектуальної природи»).

Найбільш чисельною є дальня периферія, оскільки до неї входять ті риси, якими концепт перетинається з іншими суміжними з ним концептами, що обумовлює неперервність концептосфери. Наведемо приклади: *animal instinct* (the natural tendency that a person or animal has to behave or react in a particular way), *animal husbandry* (the science of breeding, rearing, and caring for farm animals), *Animal Liberation Front* (an animal – rights movement founded in Britain, often using direct action, ALF), *animal liberationist* (a person who campaigns for animal rights, often by using direct action the release of mink from a fur farm by animal liberationists), *animal lover* (a person who feels fondness for animals), *animal magnetism* (the quality of being sexually attractive; hypnotism), *animal park* (a zoo in which wild animals are housed and displayed in large open spaces designed to resemble their native habitats), *animal print*, *animal research*, *animal rights* (the rights of animals to be protected from exploitation and abuse by humans; the animal – rights lobby), *animal rights movement* (a group of people who campaign for the rights of animals to be protected from exploitation and abuse by humans), *animal sanctuary* (a place where animals are brought to live and be protected), *animal shelter* (an establishment, esp. one supported by charitable contributions, that provides a temporary home for dogs, cats, and other animals that are offered for adoption), *animal spirits* (cheerful and exuberant boisterousness; healthy, lively vigor), *animal starch* (a less common name for glycogen, Biochemistry), *animal testing* (scientific tests on animals when developing new products or drugs), *animal warden* (a person employed by a municipal pound, humane society, or the like, to find and impound stray or homeless dogs, cats, etc.; dogcatcher), *animal welfare* (the protection of the health and well-being of animals), *animalcule* (a microscopic animal such as an amoeba or rotifer), *animalculism* (the theory explaining psychological and pathological phenomena through animalcules, Biology), *animalier* (a painter or sculptor of animal subjects, esp a member of a

group of early 19th-century French sculptors who specialized in realistic figures of animals, usually in bronze), animalist (a person driven by animal appetites; sensualist; an advocate of the theory of animalism), animality (animal characteristics or nature; animal life; the animal instincts or nature in human beings) animalize (to change into animal matter; to make (a person) resemble a beast; brutalize; dehumanize), animatingly (in a quickening, stirring or energizing manner) [Collins].

Таким чином, з наведених прикладів ми бачимо, що компоненти ЛСП об'єднані спільною інтегральною ознакою “*affiliation to the animal world or connection with it*” («приналежність до тваринного світу або зв'язок з ним»). Ми можемо визначити, що ЛСП зі значенням *animal* визначає ключові поняття, які у периферії містить дане поле. *Animal* – загальне слово. В переносному значенні це стосується просто тіла або характеристик, схожих на тваринні.

Отже, результати дослідження представили сукупність лексичних одиниць, об'єднаних системними відношеннями у лексико-семантичному полі ANIMAL / ТВАРИНА. Основу ЛСП склала загальноанглійська лексика на позначення тварин, до якої були додані специфічні назви тварин Канади.

2.2 Етимологія конститuentів периферійних зон лексико-семантичних груп ЛСП ANIMAL в англійській мові Канади

Етимологія (від грец. *ἔτιμον* «правда», «істина» і грец. *λόγος* – «слово, наука») – розділ лінгвістики, розділ порівняльно-історичного мовознавства, який вивчає походження слів мови; сукупність методик дослідження, спрямованих на з'ясування походження слова, а також сам результат цього з'ясування. Результати етимологічних досліджень дозволяють простежити походження та розвиток слова як у формальному, так і у змістовному плані.

Наукова етимологія пов'язана з порівняльно-історичним методом і ґрунтується на шести принципах: 1) фонетичному; 2) семантичному; 3) словотвірному; 4) генетичному; 5) речовому; 6) просторовому [Арнольд 1991, с. 57]. В нашому дослідженні ми використовували семантичний, речовий та просторовий принципи.

Семантичний принцип зобов'язує дослідника відшукати спільність у значеннях етимона й етимологізованого слова, враховуючи закономірності семантичних змін. Так, наприклад, слово лебідь пов'язують із індоєвропейським коренем “*elb*” «білий» (лат. *albus* «білий», нім. *Elba*, чеськ. *Laba* – назва ріки, «біла») і вважають, що назва ця дана за кольором. Давати назви птахам за кольором – досить поширене явище (синиця, ворона, соловей «сірий» та ін.). Значить, така етимологія не порушує семантичний принцип.

Речовий принцип передбачає звернення до позначуваних словом реалій і речей, до етнографії. Так, назва квітки братики стає зрозумілою, коли врахувати, що кожна квітка складається з поєднаних двокольорових пелюсток. Етимологію слова червоний можна розкрити лише знаючи, що червону фарбу виготовляли з черв'яків (кошенілі). Просторовий принцип полягає в урахуванні географічної локалізації слова, що може допомогти встановити, з якої мови запозичене слово [Арнольд 1991, с. 59].

Із наукових праць лінгвістів ми знаємо, що більшість лексичних одиниць, притаманних лише канадському мовленню, є запозиченнями з мови туземного населення, французької мови та різних мов іммігрантів, що переселилися в Канаду.

Звертаючись до запозичень з індіанських мов Канади, ми мали на увазі, що на сприйняття індіанських слів європейськими поселенцями впливали глибокі відмінності у фонетиці і граматичному ладі між індоєвропейськими і індіанськими мовами, через що запозичені слова значно видозмінювалися. Явище діалектальної варіативності мови і її лексичної нестійкості в родоплемінних суспільствах автохтонного населення Північної Америки, зокрема Канади, створює чималі труднощі і для етимологічної реконструкції

багатьох слів, запозичених колись від індіанців, як по їхньою лексичною та, зокрема, фонетичною формою, так і за їхнім значенням. Звідси різнобій, множинність і часто гіпотетичність їх етимологічних тлумачень.

Найбільше число індіанських слів – запозичень прийшло в англійську (близько 150 слів) і французьку мови (майже стільки ж) від алгонкінів (*Algonquian*) [Voberg 2010, с. 61]. Багато слів запозичили англійці і французи від ірокезів (*Iroquoian*), що жили в області Великих Озер і річки Св. Лаврентія. Чимало запозичень проникло в англійську і французьку мови від племен сіу (*Sioux*), що населяли внутрішні степи, а також від атапасків (*Athapaskan*), що розселилися від американського Північного Заходу до кордонів Мексики, і від інших індіанських мовних груп. І не тільки індіанці, а й ескімоси (*Inuit*), що заселили берегову смугу арктичної Північної Америки від Аляски до Гренландії, внесли в ці мови свій внесок. Багато північноамериканських індіанізмів в англійській і французькій мовах збігаються, що свідчить про значення цих запозичень в обох мовах.

Відомо, що аналіз етимології лексичної одиниці дозволяє пояснити, чому певна форма застосовується для вираження певного змісту. Для підтвердження такої думки у нашій роботі ми розглянемо лексичні одиниці певних лексико-семантичних груп за їх визначенням та походженням:

Представники лексико-семантичної групи “*mammals*” («ссавці»):

Лексична одиниця *elk* (лось) означає “*a large deer, Alces alces, having large flattened palmate antlers*”. Ця ЛО за етимологічними даними походить від давньоанглійської *eolh*; пов’язана із давньоскандинавською *elgr*, давньонімецькою *elaho*, латинською *alcēs*, грецькою *alkē, elaphos* (олень). В Канаді цю тварину називають *American elk* (американський лось), *wapiti* (*vanimi*) – “*a large North American deer, Cervus canadensis, the male of which has large, spreading antlers*”.

За етимологічним походженням ЛО *American elk* виникла як американізм, датований 1765–75 рр. Вона виникла від поєднання двох слів *American* та *elk*

(американський та лось). Ця номінація вказує на місце проживання тварини і її назву [Ford, Gaylie, Lim].

ЛО *wapiti* виникла на початку 19 ст. як запозичення із алгонкінської (*Shawnee* мови), дослівно: «білий олень», від білого хвоста і огузка тварини. В основу створення номінації покладено його візуальні характеристики. Цікавим є той факт, що англійці називають його *Black Moose*, щоб відрізнити від *Stag* – «олень самець», якого вони називають *Grey Moose*, французи називають *L'Original* – «лось» [Nosowitz].

Лексична одиниця *caribou, cariboo* (північний олень) означає “*a large deer of Arctic regions of North America, native to Canada, Alaska, having large branched antlers in the male and female*”. Також в Канаді він зветься *tuktu*. В Європі його називають *reindeer*.

За етимологічними даними ЛО *caribou* виникла у 1660–ті роки і походить від канадсько-французької *caribou* та *kaleboo* із алгонкінської мови (*Mi'kmaq*) або пов'язане з ним алгонкінське визначення, буквально «той, що бє копитами; дряпає», від його брикання снігу в сторону, щоб харчуватися мохом і травою. Цікавим є походження самої канадсько-французької ЛО *caribou*. Вона походить від назви однієї з гілок індіанців Абенакі (*the Abenaki Indians of the Maritimes*) або від назви групи ескімосів, що мешкають в районі Кеватін (*Keewatin*), на захід від Гудзонової затоки.

Цей приклад ще раз доводить, що аналіз етимології дозволяє пояснити, чому певна форма застосовується для вираження певного змісту. До того ж, стосовно ЛО *caribou* простежується один із прикладів затруднення, яке ми часто зустрічали під час аналізу походження лексичних одиниць нашої роботи – немає одностайної думки з приводу походження.

За етимологічними даними ЛО *tuktu* виникла у 1748 р. і походить з мови інуїтів (*Inuktituk*), буквально значення якої невідомо.

ЛО *reindeer* виникло у 15 ст. і походить з давньоанглійської мови від давньоскандинавського *hreindyri*, від *hreinn* «північний олень» + *dýr* «олень».

Лексична одиниця *barren ground(s) reindeer* – підвид *caribou*, що проживає в тундрі північної Канади. За етимологічними даними походить із давньофранцузької *baraigne, baraing* «стерильний, безплідний» (1200 р.). Можливо спочатку було *brahain*, неясного походження, можливо, з німецької мови, «що виробляє мало рослинності або зовсім не містить її» (кінець 14 ст.).

ЛО *ground* (земля) має походження з давньоанглійської *grund* «дно; фундамент; поверхня землі».

Лексична одиниця *chipmunk* (бурундук) означає “*a small, striped, terrestrial squirrel*” і за етимологічними даними виникла у 1830–ті роки і походить з алгонкінської, імовірно, Оджібва *ajidamoo* на діалекті в Оттаві (*ajidamoonh*) «руда білка», буквально «голова першою», або «той, хто стрімголов спускається з дерев», «догори ногами». Отже, ця ЛО застосована до рудої білки від способу її спуску по стовбуру дерева і походження її є наслідком зорового спостереження. Раніше зафіксовані форми, такі як *chetamon, chitmunk, chipmonk* та ін., вказують на вплив народної етимології на формування тепер загальної форми.

Лексичні одиниці *ground squirrel* (ховрах) або *gopher* (суслик) означають “*a burrowing squirrel that is typically highly social, having a thickset body, short legs, and cheek pouches*”. Ховрах походить з північних частин Канади. Цікавий той факт, що в деяких місцевостях Канади поширена інша його назва *sik-sik*, яка походить із мови ескімосів (*Eskimo*). Можливо, походження цієї назви пов’язано з голосними, дзвінкими, музичними звуками, які ця тварина видає. За походженням ЛО *ground squirrel* – це амерканізм, датований 1680 – 90 рр., який виник від поєднання двох слів *ground* та *squirrel* (земля та білка).

ЛО *gopher* виникла наприкінці 18 ст., можливо, від канадського французького *gaufre* «стіленьник» (адже суслик перетворює землю в«стіленьники» своїми норами).

Лексична одиниця *raccoon, coon, racoon* (єнот) означає “*a nocturnal omnivore, having a masklike black stripe across the eyes, a sharp snout, a bushy, ringed tail, and very dexterous front paws*”.

За походженням ця ЛО виникла у 1600–10 рр. від алгонкінської *arahkun*, від *arahkunet* «він дряпає, чеше руками». З норвезької *vaskebjørn*, буквально «мийка». Враховуючи ці два походження даної ЛО, ми можемо зробити висновки: в основу створення назви покладено його візуальні характеристики; індіанська мова мала великий вплив на походження номінацій, специфічних для Канади тварин.

Лексична одиниця *opossum, possum* (опосум) означає “*a thick-furred marsupial, having an elongated snout and a hairless prehensile tail*”.

За етимологічними даними виникла у 17 ст. і походить з алгонкінської *apoum*; пов’язана з делаверським *apässum*, дослівно: білий звір. Отже, в черговий раз ми бачимо, що в основу створення номінації ЛО покладено його візуальні характеристики.

Лексична одиниця *Quebec marmot* (квебекський бабак) означає “*a burrowing sciurine rodent, having a heavy body, short legs, a short furry tail, and coarse fur*”. Цей великий гризун поширений у східній та центральній Канаді. За етимологічними даними ЛО *marmot* виникла у 17 ст. і походить від французької *marmotte*, можливо, врешті-решт від латинської *mūr-* (основа *mūs*) миша + *montis* гори.

ЛО *Quebec marmot* виникла від поєднання двох слів *Quebec* та *marmot* (назва місця, де цей вид вперше зустріли, *Quebec*, та бабак).

Лексичні одиниці *muskrat, musquash* (мускусний щур, ондатра) означають “*a large semiaquatic beaver – like rodent with a musky smell, valued for its fur*”. ЛО *muskrat* виникла у 1610–і рр. як зміна (за асоціацією з мускусом і щуром) алгонкійського слова *muscascus*, буквально «він червоний», тобто за його забарвленням. У 1620–ті роки зі спорідненого алгонкінського слова (мова Абенакі) *moskwas* (можливо, * *mo* • *šk*- стрибки над поверхнею води + * - *exkwe* • голова + похідні елементи, тобто той, чия голова качається над водою)

походить різновид цього значення ЛО *musquash*. Діалектальна ЛО *mushrat* виникла у 1890 р.

Через зовнішню схожість з пацюком на північному заході Канади цю тварину називають *rat* (пацюк). Це ще раз доводить, що в лінгвальній системі не виникає спонтанних невмотивованих назв. Навпаки, вони виникають відповідно до законів людського мислення. Ці закони знаходять своє відображення в мові.

Лексична одиниця *skunk* (скунс) означає “*a cat-sized mammal of the weasel family, having a black coat with a white, V-shaped stripe on the back, and ejecting a fetid odor when alarmed or attacked*”.

За етимологічними даними ця ЛО виникла у 1625–35–ті роки як американізм і походить з алгонкінської, **šeka•kwa* (похідне від **šek* - мочитися + *-a•kw* лисиця, тварина схожа на лисицю). Ця назва також стосується споріднених тварин, таких як маленький плямистий скунс, знайдений на півдні Британської Колумбії.

Лексичні одиниці *wolverine*, *quickhatch* (росомаха) означають “*a heavily built short-legged carnivorous mammal with a long brown coat and a bushy tail, native to northern tundra and forests in Canada*”. Ця тварина має багато прізвиськ, які відображають її зовнішність та сутність. Вони ще раз доводять, що людське мислення знаходить своє відображення в мові. Наведемо декілька із них. *Skunk-bear*, тому що росомаха, найбільша з усіх ласок, більше схожа на ведмедя і скунса разом узятих. За примхою народної етимології ця тварина отримала назву *glutton* (ненажера). В цьому випадку його фінська назва *fiael-frass* (мешканець серед скель) зіпсована в німецькій мові у *vielfrass* (ненажеру).

ЛО *wolverine* за етимологічними даними виникла наприкінці 16 століття (раніше як *wolvering*). Походження слова невідомо, можливо, з *wolv-*, множини основи *wolf*.

ЛО *quickhatch* є назвою росомахи в канадській англійській. Ця ЛО виникла наприкінці 17 ст. з алгонкінської (*East Cree*) *-kwi: hkwaha: če: w*,

мабуть, з народно-етимологічною зміною за значенням «швидкий» і, можливо, «вилуплюватись, народжуватись».

Лексичні одиниці *Eskimo dog*, *Canadian Eskimo dog*, *husky* означають “*a large or medium-sized powerful dog developed by the Inuit in the Arctic and used for pulling sleds, having a thick double coat, pointed muzzle, bushy curved tail, and erect ears*”.

ЛО *Eskimo* виникло у 1580–ті роки. З приводу її походження немає одностайної думки, однак за деякими етимологічними даними вона є спорідненою з такими лексичними одиницями, як датська *Eskimo* або середньофранцузька *Esquimaux* (множина), обидві, імовірно, від алгонкінського слова, такого як *askimo* (*Abenaki*), *ashkimeq* (*Ojibwe*), що означає буквально «їдці сирого м'яса», від протоалгонкіанського *-*ask-* «сире» + **-imo* «їсти».

ЛО *husky* вперше було зафіксовано у 1870–75 рр. як укорочення *husky dog*, *husky breed*; з ньюфаундлендського і лабрадорського діалектів *Husky* – це «інуїт із Лабрадора», раніше *Huskemaw*, *Uskemaw*, зрештою, з того ж алгонкінського джерела, що і *Eskimo*. Незважаючи на те, що раніше було висунуто кілька інших етимологій, документальні факти безперечно підтверджують алгонкінське джерело (*the Crees*).

Лексична одиниця *beaver* (бобер) означає “*a large, amphibious rodent, having sharp incisors, webbed hind feet, strong teeth and a flattened tail, noted for its ability to dam streams with trees, branches, etc.*” Бобер *Castor canadensis* – найбільший гризун у Північній Америці та найбільший гризун у світі. Бобер – це офіційний символ Канади.

ЛО *beaver* за етимологічними даними походить із давньоанглійської *beofor*; порівняємо з давньоскандинавською *biōrr*, давньонімецькою *bibar*, голландською *bever*, санскрит *babhrú* – червоно-коричневий.

Лексичні одиниці *bison*, *American bison* (зубр), *American buffalo* (буйвол) означає “*a North American, oxlike ruminant, having a large head and high, humped shoulders*”.

Зараз невеликі залишки цієї популяції ізольовані в заповідниках та парках Канади та США. В Європі раніше широко був поширений дуже близький вид бізонів, який називається *wisent*, *European bison*. В Канаді існує різновид зубрів, *Bison bison athabascae*, що зустрічаються в слаболісистих районах північної Альберти та району Макензі. Їх називають *wood bison* (*woodland bison*). Їх назва походить від поєднання двох слів, які номінують місце проживання та назву тварини (ліс та зубр).

ЛО *bison* виникла у 14 ст. і походить від латинської *bisōn* (дикий віл), від французької *bison* (15 ст.), староанглійської *wesand*, давньоскандинавської *vīsundr*.

ЛО *buffalo* за етимологічними даними виникла у 1580–ті роки (раніше *buffel*, 1510–ті, із середньофранцузької), від португальського *bufalo* «водяний буйвол», від латинської середніх віків *bufalus*, варіант латинського *bubalus* «дикий віл».

ЛО *wisent* виникла у 1865–70 рр. і походить від давньонімецької *wisunt*; порівняємо давньоанглійську *wesend*, *weosend*, давньоскандинавську *vīsundr*, грецьку *bisōn* – бізон, зубр. Отже, за етимологічними даними ці лексичні одиниці споріднені.

Лексична одиниця *Canada lynx* (канадська рись) означає “*a wildcat Lynx canadensis, with grayish-brown fur marked with grayish-brown fur marked with white, having prominently tufted ears, large cushioned paws, and a black tail-tip*”. Французько-канадський термін для рисі – *loup cervier* та *pichou or pechause, peeshew, peshew, peshoo, pichew* та ін..

ЛО *lynx* за етимологічними даними виникла у середині 14 ст. і походить від латинської *lynx* (джерело іспанської, португальської, італійської *lince*), від грецької *lynx*; пов’язана із давньоанглійською *lox*, німецькою *Luchs*. Як ми бачимо, ці всі лексичні одиниці є спорідненими.

ЛО *loup cervier* походить від латинської *lupus cervarius* «рись», буквально «вовк, який полює на оленя».

ЛО *pichou* походить від алгонкінської *peshewah* (Cree). Значення слова установити не вдалось. Безліч варіантів останньої ЛО вказує на некоректне за формою використання оригінальної ЛО алгонкінського походження. Причина в тому, що на сприйняття індіанських слів європейськими поселенцями впливали глибокі відмінності у фонетиці і граматичному ладі між індоевропейськими і індіанськими мовами, через що запозичені слова значно видозмінювалися.

Лексична одиниця *cougar* (пума) означає “*a large American wild cat that resembles a lion, having a plain greyish-brown coat and a long tail*”. Вживаються також назви *mountain lion*, *puma*, *catamount* або *panther*. Ця велика, дика кішка, була колись поширена, але тепер приурочена до південного заходу Канади.

ЛО *cougar* виникла у 1765–75 рр. від французького *cougar*, аббревіатури нової латинської *ciguacu ara*, очевидно, спотворене *guaçu ara* із мови *Guarani*.

ЛО *mountain lion* за етимологічними даними є американізм, датований 1850–60 рр. (*mountain + lion*).

ЛО *puma* виникла у 1770–80 рр. і походить із іспанської *puma*, із мови інків (Quechua) *puma*.

ЛО *catamount* – це скорчення *cat-o’-mountain* (1610–ті роки) від *cat of the mountain* (середина 15 ст.) – різні великі дикі коти Старого Світу. З 1794 року цю назву почали застосовувати в Канаді та США.

ЛО *panther* за етимологічними даними виникла у середині 13 ст. як ще одна назва леопарда і походить із давньофранцузької *pantere* «пантера» (12 ст.) і безпосередньо від латинської *panthera*, від грецької *panther* «пантера, леопард», імовірно, східного походження. Це слово було застосовано до американської назви *cougar* або *puma* у 1730 році.

ЛО *grizzly bear* (*grizzly*), *silvertip* (сивий ведмідь) означає “*a large ferocious brown bear, Ursus arctos horribilis, formerly widespread in W North America*”. Зараз цей вид зустрічається тільки у деяких регіонах Аляски та західної Канади. *Silvertip* – це дрібний різновид бурого ведмеда грізлі, зустрічається в

західній гірській області, характеризується волосками, що мають срібні кінчики. Його коричневе хутро має сивий відтінок.

ЛО *grizzly* виникло у середині 16 ст. (як прикметник) від *grizzle* (15 ст.) «сірий, сивий» (від старофранцузької *grisel*, від *gris*, німецького походження). Іменник *grizzly bear* датується початком 19 століття.

ЛО *silvertip* – це американізм, датований 1880–85 рр.; *silver* + *tip* (срібний + верхівка).

Отже, нами були досліджені більше 30 лексичних одиниць лексико-семантичної групи “*mammals*” («ссавці») за їх визначенням та етимологічними даними. Ми розглянули особливості етимології назв та причини походження саме таких номінацій ссавців. В результаті дослідження було з’ясовано, що найбільша кількість ЛО походить із індіанських мов – 11 ЛО, куди входять і американізми індіанського походження (2 ЛО), тобто 34% від загальної кількості досліджених ЛО. 9 ЛО походять із європейських мов (28%). 7 ЛО походять із французької мови (приблизно 22 %). 4 ЛО – це американізми (12,5 %). 1 ЛО походить із мови інуїтів (3%). Особливості етимології назв та причини походження саме цих номінацій тварин ми розглянули

Представники лексико-семантичної групи “*birds*” («птахи»).

Лексична одиниця *buzzard* (канюк) означає “*a large American bird like a vulture that eats animals that are already dead*”. В британському варіанті англійській мові ЛО *buzzard* означає “*a large European bird of prey (= a bird that kills other creatures for food) of the hawk family*”. До початку 1830–х років ця назва поширилась на американського грифа (*American vulture*, родина *Cathartidae*), який в Канаді називається *turkey-vulture*.

Лексична одиниця *turkey-vulture* (гриф) означає “*a common American vulture with black plumage and a bare red head*” і за етимологічними даними виникла у 1823 р. як американізм від поєднання слів *turkey* та *vulture* (індик та гриф).

ЛО *turkey* (“*a large mainly domesticated game bird native to North America, having a bald head and (in the male) red wattles*”) за етимологічними даними вперше зафіксована в 1545–55 рр.. Приклад етимології даної ЛО знову доводить, що в лінгвальній системі не виникає спонтанних невмотивованих назв. Навпаки, вони виникають відповідно до законів людського мислення і ці закони знаходять своє відображення в мові. В 1540–і роки, птах “*guinea fowl*” (цесарка) був імпортований з Мадагаскару через Туреччину, і називався цесаркою, коли його привезли португальські торговці із Західної Африки. Більший північноамериканський птах був одомашнений ацтеками, завезений в Іспанію конкістадорами (1523 р.), а звідти – далі в Європу. Слово “*turkey*” (індик) вперше було застосовано до нього в англійській мові в 1550–х роках, тому що воно було ототожнено або розглядалось як вид цесарки, та / або тому, що воно потрапило до решти Європи з Іспанії через Північну Африку, тоді під Османським (турецьким) правлінням. ЛО *turkey* є скороченням від *Turkey cock* та *Turkey hen* (турецький півень та турецька курка) і спочатку застосовувалась до цесарок (які були завезені в Європу через Туреччину), а потім помилково до американських птахів “*turkey*” (індик).

ЛО *vulture* виникло наприкінці 14 ст. від англо-французького *vultur* «стерв'ятник», давньофранцузького *voutoir, voutre* (сучасний французький *vautour*), від латинського *vultur*, більш раннього *voltur*, можливо, пов'язаного з *vellere* «зривати, рвати». Як бачимо, надані ЛО споріднені за походженням.

ЛО *buzzard* за етимологічними даними виникла у 13 ст. від давньофранцузької *buisart* «яструб, поганий яструб», від *buson, buison*, мабуть, від латинського *buteonem* (номінатив *buteo*) різновид яструба.

Лексична одиниця *blue jay* (блакитна сойка) означає “*a large North American bird with blue feathers on its back and a row of feathers (called a crest) standing up on its head*”. ЛО *jay* за етимологічними даними виникла на початку 14 ст. від давньо-північно-французької *gai*, давньофранцузької *jai* «сорока, сойка» (12 ст., сучасна французька *geai*), від пізньолатинської *gaius* «сойка», та, імовірно, як відлуння різкого пташиного крику.

ЛО *blue jay* – це американізм, датований 1700–10 рр. В основу створення номінації покладено візуальні характеристики птаха (блакитний + сойка).

Лексична одиниця *chickadee* (канадська синиця) означає “*Canadian black-capped titmouse having the throat and top of the head black*” і за етимологічними даними виникла у 1834 р. як американізм – відлуння крику пташки.

ЛО *titmouse* (синиця) виникла у 14 ст. и походить із середньоанглійської від *tit* «синиця»+ застарілої *mose* «синичка». Зміна кінця в 16 столітті відбулася через асоціацію з мишею, можливо, через розмір птиці та швидкі рухи.

Лексична одиниця *Canada jay* (канадська сойка) означає “*a large common jay of North America with a grey body, and a white-and-black crestless head*”. Цей птах, поширений у всіх канадських лісах, був відомий під багатьма іменами, понад тридцять з яких зафіксовано. Більшість із цих назв внесені до словника, але ми зазначимо лише ті, що найбільш широко використовуються: *sawp robber* (грабіжник табору), *grey jay*(сипа сойка), *lumberjack*, *moosebird*, *whisky-jack*.

На виникнення ЛО *lumberjack* (лісоруб) вплинуло місце частого знаходження цього птаха – районів, де триває лісозаготівля.

ЛО *moosebird* (лосячі птахи) виникла завдяки індіанцям, оскільки вони часто використовують лосеве волосся для підкладки гнізд.

ЛО *jay* за етимологічними даними виникла на початку 14 ст. від давньо-північно-французької *gai*, давньофранцузької *jai* «сорока, сойка» (12 ст., сучасна французька *geai*), від пізньолатинської *gaius* «сойка», та, імовірно, як відлуння різкого пташиного крику.

ЛО *whisky* виникло наприкінці 18 ст. і походить із алгонкінської мови (*Cree*) *wīskacān* (канадська сойка); в деяких формах з реконструкцією після *whisky* та чоловічим ім'ям Джон (Джек).

ЛО *Canada jay* виникло як американізм, що датується 1805–15 рр. від поєднання двох слів *Canada* та *jay*.

Лексична одиниця *cock of the woods* = *the pileated woodpecker* (прикрашений гребенем дятел) означає “*one of the large species of woodpeckers, in size rather larger than a carrier pigeon, with mainly black plumage and a red cap with a bright scarlet crest*”. ЛО *cock* за етимологічними даними вперше був зафіксований до 900 р. і походить від середньоанглійської *coc, cock, cocke* «півень»; давньоанглійської *coc, cocc*; споріднений із давньоскандинавським *kokkr*; як наслідувальник півнячого кукурікання.

ЛО *cock of the woods* як американізм від поєднання слів *cock* та *woods* (півень та ліси).

ЛО *woodpecker* виник у 1520 р. як американізм від поєднання слів *wood* та *pecker* (ліс та птах, який довбає). Ці дві ЛО номінують місце проживання птаха та спосіб добування їжі.

ЛО *pileated* за етимологічними даними виникла у 1728 р. і походить від латинської *pileatus* «покритий», від *pileus* «конусоподібний повстяний ковпак без краю», ще, можливо, від грецької *pilos* «повстяний; повстяний капелюх», також «повстяний черевик, повстяна ковдра».

ЛО *pileated woodpecker* виник у 1775–85 рр. як американізм від поєднання слів *pileated* та *woodpecker* (прикрашений гребнем та дятел).

Лексична одиниця *loon* (гагара) означає “*a large diving waterbird with a sleek black or gray head, a straight pointed bill, and short legs set far back under the body*”. В британській англійській його називають *diver*.

ЛО *loon* за етимологічними даними виникла у середині 17 ст., мовірно, шляхом зміни шотландського діалектного (*Shetland dialect* із давньоскандинавської) *loom*, що позначає *guillemot* (чорногрудку авку (морська пташка) з вузькою загостреною дзьобою, що хоче гніздитися на скельних уступах або *diver* (нирець) із давньоскандинавської.

Треба зазначити, що в Гудзоновій затоці менший за розміром різновид гагари з червоним горлом (*redthroated loon*) також називають “*loon*”.

Лексична одиниця *oriole* (іволга) означає “*a brightly colored passerine bird of the family Icteridae*”. Самець – чорно-оранжевий, а самка – жовто-

зелена. Самець європейського птаха з тією же назвою – яскраво-жовтий з чорними крилами. Іволга-добре відомий розкрадач на посівах індіанської кукурудзи. Раніше його називали *red-winged starling* (червонокрилий шпак)

Іволга має декілька назв. Індіанці називають їх *fire-birds* (жар-птахи), тому що спалах її помаранчевої грудки крізь листя дерев нагадував сяйво вогню. Поселенці називали їх *hang-birds* (висячі птахи) через їхні підвісні гнізда. Як ми бачимо, в основу створення номінацій покладено візуальні характеристики.

ЛО *oriole* виникла наприкінці 18 ст. і походить від середньовічної латинської *oriolus* (у старофранцузькій *oriol*), від латинської *aureolus*, зменшувальна форма від *aureus* «золотий», від *aurum* «золото». В основу номінації даного птаха покладено візуальні характеристики.

Лексична одиниця *whippoorwill* (козодой) означає “*a nightjar, nocturnal insectivorous bird with grey-brown plumage, flat head, large eyes and a distinctive call that sounds like its name*”. Ця ЛО виникла на початку 18 ст. як американізм і наслідувала його виразне заволення.

Лексична одиниця *tree sparrow* (в'юрок, зяблик) означає “*a small North American finch, having a reddish-brown head, grey underparts, and brown striped back and wings, breeding on the edge of Canadian tundra*”.

ЛО *sparrow* вперше була записана до 900 р. і за етимологічним даними вона є спорідненою з такими ЛО, як давньоанглійськф *spearwa*, протогерманська *sparwan* (джерело також давньоскандинавська *spörr*).

ЛО *tree sparrow* виникла у 1760–70 рр. як американізм від поєднання слів *tree* та *sparrow* (дерево та горобець).

Лексична одиниця *ptarmigan* (північний тетерев) означає “*a northern grouse, Lagopus mutus, of mountainous and Arctic regions, with feathered legs and feet and plumage that typically changes to white in winter*”. Цікавим є той факт, що лексична одиниця *rock ptarmigan* номінує кремезного, схожого на куріпку птаха, *Lagopus rupestris*, з безплідної землі *Barren Grounds*.

За етимологічними даними ЛО *ptarmigan* виникла наприкінці 16 ст. від шотландської гельської *tàrmachan*. Правопис з *p-* було введено пізніше, запропоновано грецькими словами, що починаються на *pt-* (можливо, засноване на *pteron* «крило»)

Лексична одиниця *red-tailed hawk* (червонохвостий яструб) означає “*a North American hawk, dark brown above, whitish with black streaking below, and having a reddish-brown tail*”. ЛО *hawk* вперше була записана до 900 р. і походить від середньоанглійської *hawk* (*e*), давньоанглійської *hafoc*; спорідненої із давньосаксонським *habuc*, давньоскандинавським *haukr* «яструб».

ЛО *red-tailed hawk* виникла у 1795–1805 рр. як американізм від поєднання слів *red-tailed* та *hawk* (червонохвостий та яструб). В основу створення номінації покладено візуальні характеристики.

Лексична одиниця *snow goose* (дика арктична гуска) означає “*a gregarious goose that breeds in Arctic Canada and Greenland, typically having white plumage with black wing tips*”. ЛО *goose* вперше була записана до 1000 р. і походить від середньоанглійської *gose*, *goos*, давньоанглійської *gōs* (множина *gēs*); спорідненої з давньоскандинавським *gās*.

ЛО *snow goose* виникла у 1765–75 рр. як американізм від поєднання слів *snow* та *goose* (сніг та гуска).

Лексична одиниця *Canada goose* (гусак канадський) означає “*a kind of large grey goose, Branta canadensis, with a black head and neck and white cheek patches and a loud, trumpeting call*”. Індіанці називають його *Pisk-a-sish*. ЛО *goose* вперше була записана до 1000 р. і походить від середньоанглійської *gose*, *goos*, давньоанглійської *gōs* (множина *gēs*); спорідненої з давньоскандинавським *gās*.

ЛО *Canada goose* за етимологічними даними вперше була зафіксована у 1723–35 рр. як американізм від поєднання слів *Canada* та *goose* (Канада та гусак). В основу створення даної номінації покладені характеристики місця проживання.

Етимологічні дані стосовно ЛО *Pisk-a-sish* знайти не вдалось (можливо, від *PIE* кореня* *pisk-* «риба.»)

Лексична одиниця *Siwash duck* (Качка Сіваш) означає “*a kind of small duck that breeds in Canada on the northern Pacific coast*”. ЛО *Siwash duck* за етимологічними даними виникла у 1830–40 рр. і походить із діалекту Чінок (*Chinook jargon*); із канадської французької *sauvage* «індіанець», «дикун». Як ми бачимо, на прикладі походження ЛО *sauvage* можна прослідити перше враження французьких поселенців від зустрічі з представниками цього народу. Щодо номінації качки, цю качку їли індіанці (*the Siwash Indians*), тому вона отримала таку номінацію у канадській французькій. *Chinook jargon* був мішаниною рідних (*Chinook ma Nootka*), французьких та англійських слів.

Лексична одиниця *red-breasted nuthatch* (червоногрудий повзик) означає “*a small songbird, Sitta canadensis, with a black and white eyestripe and reddish-brown underparts, a long strong bill and the habit of climbing down tree trunks head first. It feeds on small nuts and insects*”. За етимологічними даними ЛО *nuthatch* виникла у середині 14 ст. і походить від середньоанглійської *notehache*, *nuthagge*, *nuthak*, дослівно, *nut hacker* «горіховий подрібнювач».

ЛО *red-breasted nuthatch* виникла наприкінці 19 ст. як американізм від поєднання слів *red-breasted* and *nuthatch* (червоногрудий та повзик). В основу створення даної номінації покладено візуальні характеристики птаха.

Лексична одиниця *rose-breasted grosbeak* (розовогрудий дубоніс) означає “*a kind of a finch with a stout conical bill, the male of which is black and white with a pinkish-red breast patch*”. ЛО *grosbeak* виникло у 1670–ті роки і є частковим перекладом французької *grosbec* «великий дзьоб».

ЛО *rose-breasted grosbeak* виникло наприкінці 19 ст. як американізм від поєднання слів *rose-breasted* and *grosbeak* (розовогрудий та дубоніс). В основу створення даної номінації покладено візуальні характеристики птаха.

Лексична одиниця *cockawee* (дика качка) означає “*a kind of a small duck that breeds in Canada on the northern Pacific coast*”. За етимологічними даними

ЛО *cockawee* походить із алгонкінської мови, можливо, через канадську французьку, якщо порівняти з ЛО *kakawegech* (дика качка), (*Micmac*). На прикладі даної ЛО ми ще раз бачимо, що на сприйняття індіанських слів європейськими поселенцями впливали глибокі відмінності у фонетиці і граматичному ладі між індоевропейськими і індіанськими мовами, через що запозичені слова значно видозмінювалися.

Отже, нами були досліджені більше 35 лексичних одиниць лексико-семантичної групи “*birds*” («птахи») за їх визначенням та етимологічними даними. Ми розглянули особливості етимології назв та причини походження саме таких номінацій птахів. В результаті дослідження було з’ясовано, що найбільша кількість ЛО виникла як американізми – 14 ЛО, тобто 40% від загальної кількості досліджених ЛО. 8 ЛО походять із європейських мов (23%). 5 ЛО походять із французької мови (15,2 %). 4 ЛО походять із індіанських мов (11,4%), 3 ЛО із латинської мови (9%). 1 ЛО має канадсько-французьке походження (3%).

Представники лексико-семантичної групи “*fish*” («риби»)

Лексична одиниця *candlefish* (риба-свічка) означає “*a small, oily, edible smelt fish of the North Pacific: when dried it can be burned as a candle*”.

Ще одна назва цієї риби “*eulachon*”. ЛО *eulachon* за етимологічними даними виникла у 1800–10 роках і походить із діалекту Чінука (*Chinook Jargon*)-*ulâkân*, “*brook trout*” (струмкова форель).

ЛО *candlefish* виникла у середині 19 ст. як американізм від поєднання слів *candle* та *fish* (свічка та риба), тому що індіанці Чінука раніше спалювали жирні тіла цих риб як свічки.

Лексична одиниця *jackfish, sauger* (судак) означає “*a slender North American pikeperch, Stizostedion canadense, with silver eyes, which is active at twilight and at night*”. Цікавим є той факт, що великий вид щуки, *Esox lucius*, який зустрічається в північних водах теж називають *jackfish*, а також *brochet*.

ЛО *brochet* за етимологічними даними походить із канадсько-французької мови від французької *brochet* (щука).

ЛО *jackfish* за етимологічними даними виникла у 1735–45 роках як американізм від поєднання слів *jack* та *fish*.

ЛО *sauger* виникла як американізм, датований 1880–85 роками. Походження слова не визначене.

Лексична одиниця *atikameg, tittimeg* (біла риба) означає “*a lake whitefish of Canada*” і за етимологічними даними виникла на початку 18 ст. від алгонкінської (Cree) *atihkamēk* від *atihk*, непевного походження та сенсу (іноді асоціюється з *atihk caribou*, за народною етимологією) + *-amēkw* «риба».

Лексична одиниця *coho, coho salmon* (лосось кохо) означає “*a deep-bodied North Pacific salmon with small black spots*”. Цю рибу також називають *silver salmon*. ЛО *coho* за етимологічними даними виникла у 1865–70 роках, імовірно, із індіанської мови Саліш (*Salish*), походження невідоме.

ЛО *salmon* за етимологічними даними виникла на початку 13 ст. від англо-французької *samoun*, давньофранцузької *salmun*, латинської *salmonem*, «лосось».

ЛО *silver salmon* виникло у 1875–80 роках як американізм від поєднання слів *silver* та *salmon* (срібний та лосось). В основу створення номінації покладено візуальні характеристики риби.

Лексична одиниця *Atlantic salmon* (атлантичний лосось) означає “*a valuable food and game fish, Salmo salar, mainly of northern coastal Atlantic waters or, when spawning, in freshwater streams tributary to the ocean*”. ЛО *Atlantic salmon* виникла у 1900–05 роках як американізм (*Atlantic* + *salmon*). В основу створення номінації покладено характеристики місця знаходження риби.

Лексична одиниця *sockeye salmon* (нерка) означає “*commercially valuable salmon of the North Pacific and rivers draining into it*”. Ще дві назви цієї риби – це *red salmon* (червоний лосось) та *blueback salmon* (лосось з синьою спиною).

ЛО *sockeye* за етимологічними даними виникла у 1865–70 роках і, можливо, є зміною (за народною етимологією) *sθáqəy* (нерка) із діалекту Халкомелем (*Halkomelem*). Інші дані стверджують, що дана ЛО походить із індіанської мови Саліш (*Salish*) від *sukai*, буквально “*fish of fishes*” (риба риб),

або за народною етимологією від *suk-kegh*, буквільно “*red fish*” (червона риба) із індіанської мови Саліш (*Salish*).

ЛО *red salmon* виникла у 1855–60 роках як американізм від поєднання слів *red* та *salmon* (червоний та лосось).

ЛО *blueback salmon* виникла у 1525–35 роках як американізм від поєднання слів *blueback* та *salmon* (синя спина та лосось). В основу створення номінацій двох останніх лексичних одиниць покладено візуальні характеристики риби.

Лексична одиниця *kokanee* (нерка карликового різновиду) означає “*a sockeye salmon of a dwarf variety which lives in landlocked lakes in western Canada*”. ЛО *kokanee* за етимологічними даними виникла у 1870–75 роках, можливо, від індіанської *kəknáxw*, або *kikinee* мови Саліш (*Salish*).

Лексична одиниця *chinook salmon* (лосось Чінок) означає “*the largest of all Pacific salmon valued as a food fish and much prized for its pink flesh*”.

Лосось Чінок – один з найбільш знакових видів риби в Канаді. Цей вид риби має ще дві назви – *quinnat salmon* та *king salmon* (королівський лосось). ЛО *chinook salmon* за етимологічними даними виникла у 1850–55 роках як американізм від поєднання слів *chinook* та *salmon* (індіанський народ Чінок та лосось).

ЛО *quinnat salmon* за етимологічними даними виникла на початку 19 ст. і походить від *ikwanat*, мова Чінок (*Chinook*).

ЛО *king salmon* за етимологічними даними виникла наприкінці 19 ст. як американізм від поєднання слів *king* та *salmon* (король та лосось). В основу створення номінації даної лексичної одиниці покладено візуальні характеристики риби, тобто її великий розмір.

Отже, нами були досліджені більше 15 лексичних одиниць лексико-семантичної групи “*fish*” («риби») за їх визначенням та етимологічними даними. Ми розглянули особливості етимології назв та причини походження саме таких номінацій риб. В результаті дослідження було з’ясовано, що найбільша кількість ЛО виникла як американізми – 8 ЛО, тобто 47% від

загальної кількості досліджених ЛО. 7 ЛО походять із індіанських мов (41%), 1 ЛО має канадсько-французьке походження (6%), 1 ЛО має європейське походження (6%).

Представники лексико-семантичної групи “reptiles” («плазуни»)

Нами був досліджений великий список видів плазунів, зареєстрованих у Канаді. Але їх можна зустріти на всій території Північної Америки. Було неможливо виділити специфічні для Канади види плазунів. З цієї причини наступні два представники лексико-семантичної групи “reptiles” («плазуни») нами були обрані за етимологічними даними.

Лексична одиниця *terrapin* (водяна черепаха) означає “*an edible North American turtle of the family Emydidae, inhabiting fresh or brackish waters*”.

ЛО *terrapin* за етимологічними даними виникла у 1605–15 роках і походить від алгонкінської **to-ræp-w* (різновид черепахи). Цей приклад зайвий раз вказує на глибокі відмінності у фонетиці і граматичному ладі між індоевропейськими і індіанськими мовами, через що запозичені слова значно видозмінювалися.

Лексична одиниця *massasauga* (Массасуга-гремучка) означає “*a small North American rattlesnake of variable colour which favours damp habitats*”.

ЛО *massasauga* за етимологічними даними виникла у 1830–40 роках і є неправильною формою назви ріки *Missisauga* (Онтарио, Канада). Біля цієї ріки даний вид змії був вперше знайдений. ЛО *missisauga* походить із індіанської мови.

Відмінність даної ЛО від оригінальної індіанської теж свідчить про глибокі відмінності у фонетиці і граматичному ладі між індоевропейськими і індіанськими мовами, через що запозичені слова значно видозмінювалися.

Представники лексико-семантичної групи “amphibians” («земноводні»)

Нами був досліджений великий список видів земноводних, зареєстрованих у Канаді. Але їх можна зустріти на всій території Північної

Америци. Було неможливо виділити специфічні для Канади види земноводних, навіть назви земноводних за індіанським походженням.

Представники лексико-семантичної групи “*insects*” («комахи»)

Лексична одиниця *canadian tiger swallowtail* (канадський тигровий метелик, крила якого нагадують ластівчин хвіст) означає “*a large brightly coloured butterfly, Papilio Canadensis, with projections suggestive of a swallow’s tail on the hind wings*”. ЛО *swallowtail* за етимологічними даними виникла у 1535–45 роках від поєднання слів *swallow* та *tail* (ластівка та хвіст), а для позначення типу метеликів – до 1776 року. В основу створення номінації покладено візуальні характеристики комахи.

Отже, нами була досліджена велика кількість лексичних одиниць лексико-семантичних груп “*reptiles*” («плазуни»), “*amphibians*” («земноводні») та “*insects*” («комахи») за їх визначенням та етимологічними даними. Ми розглянули особливості етимології назв та причини походження саме таких їх номінацій. В результаті дослідження було з’ясовано, що серед їх представників дуже мала кількість (3 ЛО) є специфічною для Канади за місцем походження та етимологією.

ВИСНОВКИ

Словниковий склад мови не є механічною сукупністю механічних лексем, а взаємопов'язаною і взаємозумовленою системою відповідних одиниць. Це спонукає мовознавців розглядати не ізольовані слова, а угруповання слів, що представлені у свідомості носіїв мови як вербалізовані фрагменти навколишньої дійсності та ілюструють особливості усієї системи: її цілісність, неперервність, ієрархічну будову.

В результаті використання одного із методів систематизації лексичного складу мови - виділення в ньому певних структурних ієрархічно організованих елементів, ми об'єднали компоненти дослідженого нами лексичного угруповання ЛСП ANIMAL / ТВАРИНА спільною інтегральною ознакою *“affiliation to the animal world or connection with it”* («приналежність до тваринного світу або зв'язок з ним»). Це дає змогу включення до складу поля семантично – споріднених ЛО, які є близькими на поняттєво – асоціативному рівні.

Польова організація класифікаційних ознак представлена 1 ядерною ознакою (*“animal”*); до ближньої периферії входять 6 ознак тварин: *“mammals”* («савці»); *“birds”* («птахи»); *“reptiles”* («плазуни»); *“amphibians”* («земноводні»); *“insects”* («комахи»); *“fish”* («риби»).

До дальньої периферії входять 6 ознак, зокрема: 1) *“connection with life in animal kingdom”* («зв'язок із життям у царстві тварин»); 2) *“connection with the particular science”* («зв'язок із певною наукою»); 3) *“similarity to human world»* («подібність до людського світу»); 4) *“connection with everything that functions in nature, in the world of animals”* («зв'язок з тим, що функціонує у світі тварин»); 5) *“connection with objects and phenomena that exist in the world of animals”* («зв'язок із об'єктами та явищами, що існують у світі тварин»);

6) *“stereotypical associations with animal, pertaining to the physical, sensual, or carnal nature of humans, rather than their spiritual or intellectual nature”*

(«стереотипні асоціації, що виникають з твариною, які стосуються фізичної, чуттєвої чи плотської природи людей, а не їхньої духовної чи інтелектуальної природи»). Нами були відібрані та наведені приклади лексичних одиниць, які належать до ближньої та дальньої периферій досліджуваного ЛСП.

Нами були відібрані 87 лексичних одиниць та їх лексико-семантичні варіанти, які вживаються в канадському варіанті англійської мови, які належать до лексико-семантичних груп (6 ознак тварин): *mammals* (ссавці), *birds* (птахи), *reptiles* (плазуни), *amphibians* (земноводні), *insects* (комахи), *fish* (риби). Результат дослідження показав, що більше половини з цих 87 ЛО є американізми (32%) та були запозичені з індіанських мов (26%). Багато назв тварин мають походження із європейських мов (21,4%), французької мови (14,3%). Невелика кількість назв походить із латинської мови (3,6%). Найменша кількість назв тварин була запозичена із мов інуїтів (1,2%) або має канадсько – французьке походження (1,2%). Тобто, результат дослідження показав, що на походження більше, ніж половини досліджених ЛО, назв специфічних тварин Канади, значний вплив мав американський варіант англійської мови та запозичення з мов автохтонних жителів Канади, індіанців. Європейські мови і, зокрема французька, не так значно вплинули на цей процес.

Ми виявили збіг та розходження у семантиці складників поля, знайшли спільні та відмінні риси компонентів поля та лексико-семантичних груп, на які воно було поділено. Результати етимологічного дослідження дозволили простежити походження та в деяких лексичних одиницях діахронічний розвиток слова як у формальному, так і у змістовному плані.

Систематизовані результати нашого дослідження можуть бути використані при дослідженні поля зі значенням «тварина». Перспективою подальшого дослідження є структурно-семантичне дослідження сленгу та наукової лексики тваринного світу, а також дослідження конститuentів і особливостей структурної організації ЛСП ANIMAL / ТВАРИНА в інших національно-територіальних варіантах англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адмони В. Г. Полевая природа частей речи. *Вопросы теории частей речи*. Львов : Наука, 1968. С. 98–106.
2. Акуленко В. В. Функциональное описание языка и вопрос изучения функционально-семантических полей. *Романские и германские языки: функциональный и лингво-методический аспект. Сборник научных трудов АН УССР*. К. : Наукова думка, 1985. С. 23–27.
3. Алефиренко Н. Ф. Современные проблемы науки о языке. М. : Флинта : Наука, 2005. 412 с.
4. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика. Синонимические средства языка. М. : Наука, 1974. 368 с.
5. Арбекова Т. И. Лексикология английского языка. М. : Высшая школа, 1977. 240 с.
6. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике : учебное пособие. М. : Высшая школа, 1991. 140 с.
7. Ахманова О. С. Основы компонентного анализа. М. : Издательство МГУ, 1969. 98 с.
8. Беляева Т.М. Потапова И.А. Английский язык за пределами Англии. Львов : Учпедгиз, 1961. 152 с.
9. Беркетова З. В. *Мотивационные связи в лексике современного русского языка. Филологические науки*. М., 2000. № 1. С. 69–77.
10. Брутян Г. А. Язык и картина мира. *Научные доклады высшей школы. Философские науки*. М., 1973. С. 84–112.
11. Быховец Н. Н. Лексические особенности английского языка Канады. М., 1988. 342 с.

12. Вайсгербер Й. Л. Родной язык и формирование духа. М. : Эдиториал УРСС, 2004. 232 с.
13. Васильев Л. М. Теория семантических полей. *Вопросы языкознания*. М., 1971. № 5. С. 105–113.
14. Вердиева З. Н. Семантические поля в современном английском языке. М. : Высшая школа, 1986. 120 с.
15. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. М. : Издательство МГУ, 1983. 232 с.
16. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М. : Наука, 1977. 312 с.
17. Гайсина Р. М. Сопоставительное описание лексических полей (на материале разносистемных языков) : учебное пособие. Уфа : Башкирский университет имени 40-летия Октября, 1990. 67 с.
18. Гаращук Л. А. Основні фонетичні та акцентуальні особливості канадського варіанта англійської мови на сучасному етапі. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. Житомир, 2010. № 27. С. 88–91.
19. Гешко Н. *Лексико-семантичне поле як системно-структурне утворення та методи його дослідження*. АПСНІМ, 2014. № 2. С. 73–78.
20. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах : учебное пособие. М. : Высшая школа, 1987. 104 с.
21. Гулыга Е. В., Шендельс Е. И. Грамматико-лексические поля в современном немецком языке. М. : Просвещение, 1969. 184 с.
22. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / пер. с нем. 2-е изд. М. : Наука, 1989. 314 с.
23. Жлуктенко Ю. О. Канадський варіант англійської мови та поняття канадизми. Питання романо-германської філології та методики викладання іноземних мов. К. : Видавництво Київського університету, 1975. 94 с.
24. Жлуктенко Ю. О. Мовні контакти. Проблеми інтерлінгвістики. К. : Видавництво Київського університету, 1966. 136 с.

25. Звегинцев В. А. Язык и лингвистическая теория. М. : Эдиториал УРСС, 2001. 248 с.
26. Іваненко Н. В. Лексико-семантичне поле «добро» в українській та англійській мовах : дис....канд. філол. наук : 10.02.17. К., 2007. 210 с.
27. Кадырова Г. Р. *Теоретические подходы к понятию «поля» в лингвистике. Филологические науки.* М., 2014. № 12. С. 237–241.
28. Карасик В. И., Слышкин Г. Г. Базовые характеристики лингвокультурных концептов. *Антология концептов.* Волгоград, 2005. Т. 1. С. 13–15.
29. Караулов Ю. Н. *Структура лексико-семантического поля. Филологические науки.* М., 1972. № 1. С. 57–68.
30. Касаткина Т. И. О степени влияния американского английского на английский язык Канады. *Вопросы лингвистики.* Ярославль, 1973. С. 59–64.
31. Каштанова И. И. Лексико-семантическое поле как выразитель концептуального пространства : автореф. дис...канд. филол. наук : 10.02.04. Саранск, 2011. 19 с.
32. Ключка Н. Я. Лексико-семантичне поле як системно-структурне утворення. *Наукові записки. Серія «Філологічна».* Чернівці : БДМУ, 2012. № 24. С. 129–131.
33. Кодухов В. И. Введение в языкознание. М. : Просвещение, 1985. 288 с.
34. Крицберг Р. Я. *Дивергенция и конвергенция региональных вариантов современного английского языка.* К. : КГЛУ, 2000. С. 8.
35. Кузнецова А. И. Понятие семантической системы языка и методы её исследования. М. : Издательство Московского университета, 1963. 60 с.
36. Куренкова Т. Н. Лексико-семантическое поле и другие поля в современной лингвистике. *Вестник Сибирского государственного аэрокосмического университета имени академика М. Ф. Решетнева.* Красноярск, 2006. № 4. С. 173–178.

37. Медникова Э. М. Значение слова и методы его описания. М. : Высшая школа, 1974. 202 с.
38. Морковкин В. В. Лексическая многозначность и некоторые вопросы её лексикографической интерпретации. *Русский язык. Проблемы речи. Лексикология и лексикография*. М., 1981. С. 153–156.
39. Новиков Л. А. Семантическое поле как лексическая категория. *Теория поля в современном языкознании*. Уфа, 1991. С. 3–79.
40. Покровский М. М. Семасиологические исследования в области древних языков. М. : Ком. Книга, 2006. 128 с.
41. Попова З. Д. Полевые структуры в системе языка. Воронеж : Издательство Воронежского Университета, 1989. 198 с.
42. Попова Л. Г. Лексика английского языка в Канаде. Учебное пособие для вузов. М. : Высшая школа, 1978. 116с.
43. Порциг В. Членение индоевропейской языковой области / пер. с нем. 2-е изд. М. : Прогресс, 2003. 350 с.
44. Потебня А. А. Мысль и язык. Одесса : Государственное издательство Украины, 1922. 185 с.
45. Розенталь Д. Э. Словарь-справочник лингвистических терминов. М. : Просвещение, 1976. 543 с.
46. Соколовская Ж. П. Проблемы системного описания лексической семантики. К. : Наукова думка, 1990. 183 с.
47. Строченко Л. В. Лексико-семантичне поле «коштовне каміння» в англійській мові та мовленні : автореф. дис...канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2008. 24 с.
48. Ульман С. Семантические универсалии. *Новое в лингвистике*. Выпуск 5. М., 1970. С. 250–299.
49. Уфимцева А. А. Опыт изучения лексики как системы. М. : Издательство АН СССР, 1962. 287 с.
50. Уфимцева А. А. Семантика слова. Аспекты семантических исследований. М. : Наука, 1980. 358 с.

51. Филин Ф. П. О лексико-семантических группах слов. *Очерки по теории языкознания*. М. : Наука, 1982. С 227–239.
52. Шеина И. М. Лексико-семантическое поле как универсальный способ организации языкового опыта. *Вестник московского государственного областного университета. Филологические науки*. М., 2010. № 2. С. 69–72.
53. Щур Г. С. Теория поля в лингвистике. М. : Наука, 1974. 255 с.
54. Boberg, C. *The English Language in Canada: Status, History and Comparative Analysis*, Cambridge University Press. New York, 2010.
55. Ipsen G. *Der alte Orient und die Indogermanen . Stand und Aufgaben der Sprachwissenschaft*. Festschrift für W. Streitberg. Heidelberg, 1924. 340 p.
56. Orkin M. M. *Speaking Canadian English. An informal account of the English language in Canada*. London: Routledge, 1971. – 276 p.
57. Roget P. M. *Thesaurus of English words and phrases*. London, 1962.
58. Trier J. *Altes und Neues vom sprachlichen Feld*. Zurich : Mannheim, 1968. 190 p.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

59. Telfer Geordie. *Dictionary of Canadianisms: How to Speak Canadian, eh!* Folklore Publishing, 2009. 352 p.
60. *The Canadian Oxford Dictionary/ ed. By Katherine Barber, OUP, 2004.*

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

61. Основные фонетические особенности канадского варианта английского языка : материалы второй общероссийской студенческой электронной научной конференции, 2010. URL: <http://rae.ru/forum2010/7/377> (дата звернення: 16.10.2019).
62. Canada's national statistical agency. URL: <https://www.statcan.gc.ca>. <https://www.statcan.gc.ca/eng/subjects/Languages?HPA=1> (дата звернення: 23.05.2020).
63. Collins English Dictionary. – 8th Edition. – Harper Collins Publishers, 2006. URL: <http://www.collinsdictionary.com> (дата звернення: 05.02.2020).
64. Dollinger S., Fee M. The Dictionary of Canadianisms on Historical Principles, Second Edition. With the assistance of Baillie Ford, Alexandra Gaylie and Gabrielle Lim. Vancouver, BC: University of British Columbia. URL: www.dchp.ca. www.dchp.ca/dchp2 (дата звернення: 11.10.2020).
65. Harbeck J. Why is Canadian English unique? URL: <http://www.bbc.com>. <http://www.bbc.com/culture/story/20150820-why-is-canadian-english-unique> (дата звернення: 14.10.2020).
66. Lingvo Online Dictionary. URL: <http://www.lingvo.ua/> (дата звернення: 30.03.2020).
67. Longman English Dictionary Online. URL: <http://www.ldoceonline.com/> (дата звернення: 12.12.2019).
68. Nosowitz D. Why Do Canadians Say 'Eh'? English. URL: <https://www.atlasobscura.com> <https://www.atlasobscura.com/articles/why-do-canadians-say-eh> (дата звернення: 11.10.2020).
69. Online Etymology Dictionary. URL: <http://www.etymonline.com/>. (дата звернення: 17.01.2020).
70. Oxford Dictionary Online. URL: <http://oxforddictionaries.com> (дата звернення: 15.06.2020).

71. Terms and Definitions. URL:
<http://astronomy.meta.org/otto/solarsystem/eng/terms.htm> (дата звернення:
31.03.2020).

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the peculiarities of development of the field method, specification of the concept of lexico-semantic field, its structure and also the possibility of complex study of the field components, particularly in the semantic, paradigmatic and structural aspects.

The object of research is the lexical-semantic field ANIMAL in the Canadian version of the English language.

The aim of the work is to determine the features of systemic connections between language units denoting animals in the English language of Canada, to identify their etymology and to outline the specifics of the lexical-semantic field ANIMAL in this national-territorial variant.

General theoretical fundamentals of the lexico-semantic field investigation in linguistics were observed; the notion of lexico-semantic meaning and semantic structure of the word were determined in the linguistic tradition; the structure of lexico-semantic field was investigated and the main methods of the research were distinguished. The presented paper is also dedicated to describing the processes of Canadian lexical system's formation. The history of the lexical units' creation and sociocultural influence on Canadianisms in the particular period of time are researched.

The scientific novelty of the work lies in the fact that it theoretically substantiates the current state of research of the lexical-semantic system in English; the lexical-semantic field "animal" in the Canadian version of the English language is practically studied; the etymology of the names of indigenous, specific animals of Canada is determined.

Key words: *lexico-semantic field, nucleus, central part, periphery, structure, method; variant of English, Canadianisms, lexical units, linguistic peculiarities*

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Балдакова Єлизавета Денисівна студент(ка) 2 курсу,
форми навчання заочної, факультету іноземної філології,
спеціальність 035 Філологія, адреса електронної пошти
lissam2223@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
«Лексико-семантичне поле ANIMAL / ТВАРИНА в канадському варіанті
англійської мови» відповідає вимогам академічної доброчесності та не
містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі
змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є
ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям
академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою
Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї
системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) _____